

Savez Rusina Republike Hrvatske • Союз Русинoх Републики Хорватскей



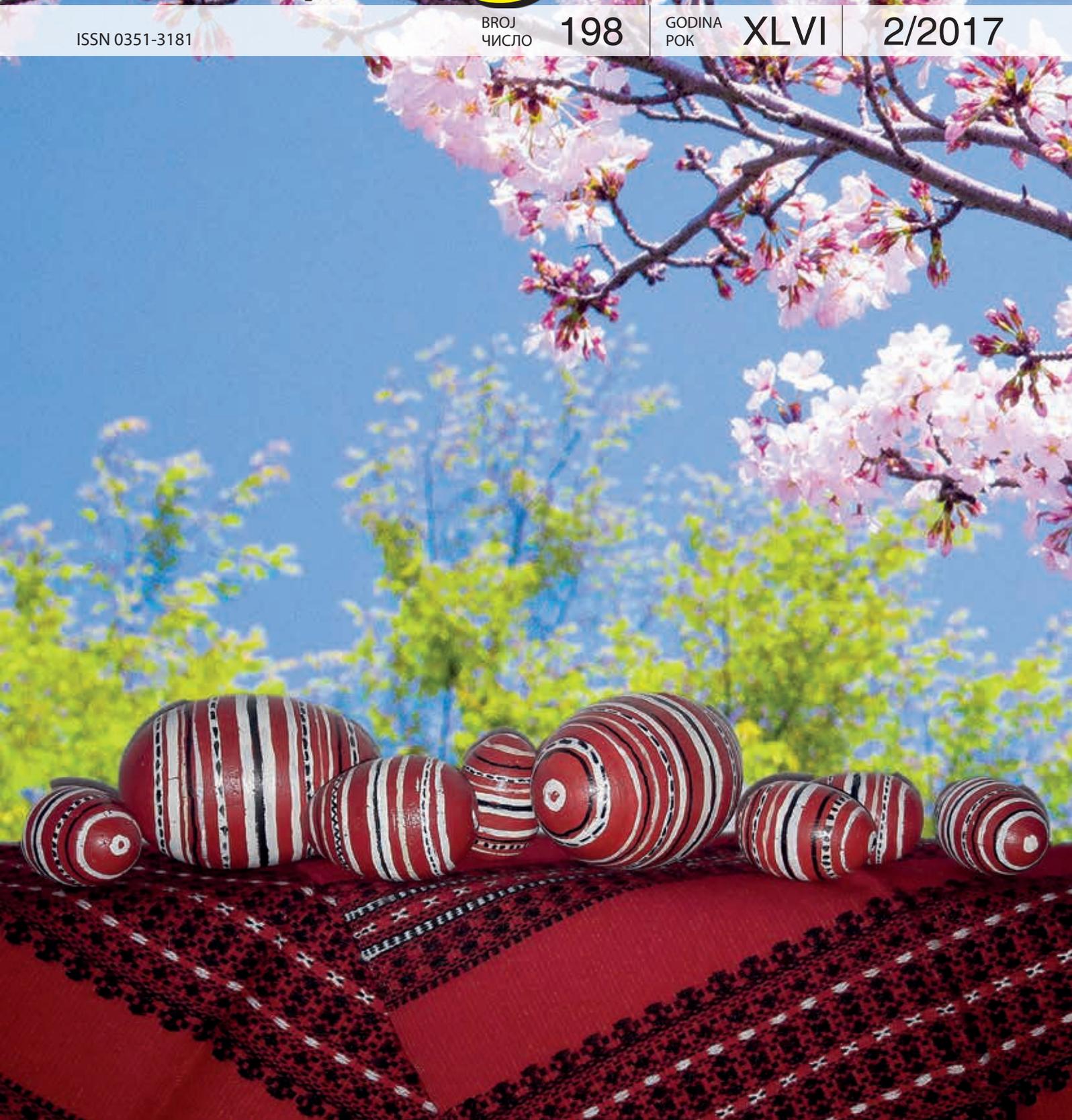
Нова Думка

ISSN 0351-3181

BROJ
ЧИСЛО 198

GODINA
ПОК XLVI

2/2017



Драмска секция КУД «Яким Гарди» зоз Петровцох отворела драмску сезону

ПРЕМИЄРА ДРАМСКОГО ФАЛАТА «ДЕРЖАВНИ КРАДОШ» ФАДИЛА ХАДЖИЧА

Упарти и невестати петровски драмски аматере и тей яри порихтали драмски фалат зоз уж традиційно за публику цикавого комедийного жанру.

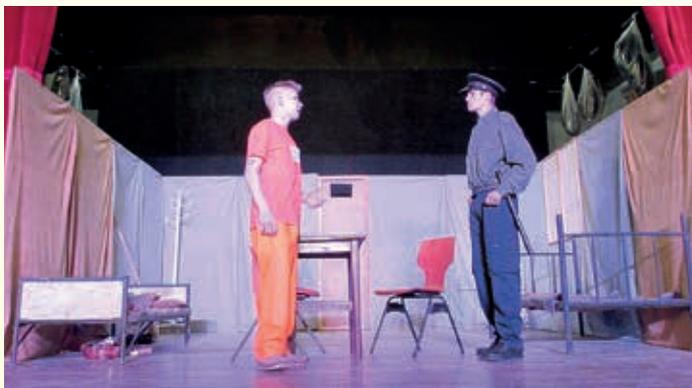
Восоту, 18. марца на 19 годзин того року у ДOME култури у Петровцох одбавена премиєрна представа познатого горватского комедиографа Фадила Хаджича «Державни крадош» хотру на руски язык преложел и адаптавол, а вец и режирал Томислав Рац.

Успишни и уж убавени драмски ансамбл и того року подзелел задлуженя. Сецнографию обдумал Мирослв Лехолат, костюмограф Снежана Лехолат, ошвиценє Желько Костелник, ефекти Владимир Дудаш, суфлерка Таня Гарди, а улоги подзелени на три особи. Улогу молодого и проблематичного гарештанца Кикия хтори ма успиху при женох успишно одбавел Кристиян Медєши, насловну улогу державного крадоша одбавел Томислав Рац хтори и режирал фалат, а у улоги чувара зявел ше Синиша Рац.

Змист фалата ше круци у єдней хижи гарешту у котрей уж длуґши час перебувал дробни крадош, заводник и деликвент Кики, котрому и до гарешту його любовницї пишу нїжни писемка. Нараз до истей хижи приходзи и старши пан котри забера високопозоционоване место у политичних сферах и хтори як совитник мал можливосци покраднуц векши пенєж. У їх медзисобней розгварки публики ше отвєра єдна їх заєдницка прикмета, а то любов гу истей младеј, красней и фаталней жени.

Домашня публика зоз щирим аплаузом привитала тогорочни драмски вибор, а ми им з нашого боку жадаме успишну драмску сезону як и ище велї драмски сезони.

Вера Павлович



Кристиян Медєши и Синиша Рац



Двоє цимере зоз чуваром



У насловней улоги Томислав Рац



Таємне писмо котре розшвици збуванє



Медзисобне припознаванє винох



Наздраве зоз чуваром гарешта

БРОЈ
ЧИСЛО

198

ГОДИНА
ПОК

2017.
XLVI

“NOVA DUMKA”

Izdavač: Savez Rusina RH

<http://www.savezrusina.hr>

savezrusina@gmail.com

novadumka@gmail.com

Facebook: Savez Rusina RH Vukovar

Za nakladnika: Dubravka Rašljanin

Uredništvo: Vukovar,

Vijeća Europe 93

Tel. / faks: 032 428–342

IBAN HR1623400091110057465

Tisak: Proventus Natura d.o.o. Cerna

Naklada: 800 primjeraka

“НОВА ДУМКА”

Видава: Союз Русиных РГ

<http://www.savezrusina.hr>

savezrusina@gmail.com

novadumka@gmail.com

Фейсбук: Savez Rusina RH Vukovar

За издавача: Дубравка Раšљанин

Редакција: Вуковар, Ради Европи 93

Тел. / факс. 032 428–342

ИБАН HR1623400091110057465

Друкуе: Провентус Натура д.о.о. Церна

Тираж: 800 прикладниці

Tiskano – Друковане

05 / 2017

Сижена
Цена

10

Куна
Куни

Рукописи се не враћају.
Објављени прилози се хонорирају.

Рукописи ше не враћају.
Објавени прилоги ше хонорују.

SADRŽAJ - ЗМИСТ

IZ RADA NAŠIH DRUŠTAVA - ЗОЗ РОБОТИ НАШИХ ДРУЖТВОХ

Премиера драмског фалата «Державни крадош» Фадила Хаджича	2
Порядна виберанкова Скупштина КУД «Яким Гарди» Петровци	8
На 49. Драмским меморијалу у Руским Керестуре, и того року наступело КУД „Яким Гарди“ зоз Петровцох	8
Жупан Приморско-горанскеј жупаниї приял представительох националних меншинох Приморско-горанскеј жупаниї	9
Закончел 27. Фестивал новей рускеј народней шпиванки „Ружова заградка“ у Новим Садзе	9
Драма „Державни крадош“ у Миклошевцох	10
Чуваме нашо обичаї	10
Наступ Миклошевчаньох у Привлаки	10
Рочна скупштина КУД „Яким Говля“ Миклошевци	11
“Державни крадош” у Вуковаре	11
Осемнасти цифровани вайца з фарбами городу	12
«Мацерова приповедка» у Загребе	12
Дзень мацеринского јазика у Риєки	17
Отримани традицијни вельконоци концерт КУД «Яким Гарди» Петровци	18
Отримани Културни веча Руснацох у Загребе	20
Руснак и театар	21
Мултикултурални мозаїк у Вуковаре	35

DRUŠTVO I POLITIKA – ДРУЖТВО И ПОЛИТИКА

Održana је 73. sjednica Savjeta за nacionalne manjine Republike Hrvatske	4
Порядни консултациї соборского заступника	5

IZ RADA SAVEZA - ЗОЗ РОБОТИ СОЮЗУ

Инфо дні о конкурсох зоз средствох ЕУ за 2017. рок	7
Отримана звітна скупштина Союзу Русиных РГ	7

IZ NAŠIH MJESTA - З НАШИХ МЕСТОХ

Петровци – ушорени валал	6
Силвестер Ерделї – поет з народу	22
Дакеди було	27
Учительске поволане як главна прикмета живота	28
Треба нам молитвенїк руского духа	30
Zašto ljudi romažu?	31

PETROVCI KOJI NESTAJU - ПЕТРОВЦИ ХТОРИ НЕСТАВАЮ

Велька ноц у живоце руского валалу	33
--	----

RUTOPIŠ - ДРАГОПИС

Зединени Арабски Емирати - Дубаї	24
--	----

IZ DUHOVNOG ŽIVOTA - ЗОЗ ДУХОВНОГ ЖИВОТА

О. Владимир Седлак меновани за вицевицара славонско-сримского	13
„Чи сом несправедливи спрам тебе?“	13
Велька ноц у Осиеку	14
Велька ноц у Райовим Селу	14
Пасха Христова и Дзура у Петровцох	15

LITERARNA STRANICA - ЛИТЕРАТУРНИ БОК

Майови ноктурно	16
сала остатней вечери	16
dvorana posljednje večere	16
Живот у валале	16

STARE FOTOGRAFIJE - СТАРИ ФОТОГРАФИЇ

Бачински Дзивки	26
---------------------------	----

POLJOPRIVREDA - ПОЛЬОДІЛСТВО

Миклошевски шпаргли	32
-------------------------------	----

SPORT - СПОРТ

На першим остатні	34
Најва збуваньох	34
44. Петровски дзвон	34

Насловни бок: Насловни бок: Агнетка Балатица – Руски писанки
Остатні бок: подобового скарбу Союзу Русиных РГ

UREDNIŠTVO: Vera Pavlović (glavna i odgovorna urednica), Ahnetka Balatinac, Ksenija Ljekar i Danijel Vašaš

SAVJET UREDNIŠTVA: dr. sc. Oksana Timko Đitko (predsjednica), Ljubica Harhaj, Marijana Džudžar, Zlatko Hirjovati, Joakim Erdelji i Vera Pavlović

LEKTORI: Marija Vulić (rusinski jezik), Lesya Mudri (ukrajinski jezik), Andreja Magoč (hrvatski jezik)

Tiskanje potpomaže Savjet za nacionalne manjine Republike Hrvatske s Rješenjem Ministarstva informiranja Republike Hrvatske od 15. siječnja 1992. godine (ur. Br. 523-92-1), “Nova dumka” je upisana u evidenciji glasila pod brojem 1366

Prilozi autora potpisani imenom ne moraju odražavati mišljenje uredništva i izdavača.

РЕДАКЦИЈА: Вера Павлович (главна и одвичательна редакторка), Агнетка Балатица, Ксенія Лікар и Данил Вашаш

СОВИТ РЕДАКЦИЇ: д.ф. н. Оксана Тимко Дітко (председатель), Любіца Гаргаї, Маріяна Джуджар, Златко Гирйовати, Яким Ерделї и Вера Павлович

ЛЕКТОРЕ: Марія Вулич (руски јазик), Леся Мудри (українски јазик), Андрея Магоч (горватски јазик)

Друковане помага Совет за национални меншини Републики Горватскеј.

На вимагане Союзу Русиных и Украинцох Републики Горватскеј з Ришеньом Министерства информованя Републики Горватскеј од 15. јануара 1992. року (УЧ. 523–92–1) „Нова думка“ уписана до евиденциї јавних виданьох под числом 1366.

Авторизовани тексти не знача же то источносно и становиско редакциї лебо издавача.

ODRŽANA JE 73. SJEDNICA SAVJETA ZA NACIONALNE MANJINE REPUBLIKE HRVATSKE

Savjet za nacionalne manjine Republike Hrvatske 20. travnja 2017. godine održao je 73. sjednicu u zgradi Vlade Republike Hrvatske Trg Sv. Marka 2, dvorani 121/I u Zagrebu. Uz nazočnost većine članova Savjeta i zastupnika gospodin Aleksandar Tolnauer predsjednik Savjeta za nacionalne manjine otvorio je sjednicu, pozdravio prisutne i predložio

DNEVNI RED

usvajanje zapisnika sa 72. sjednice

1. Godišnje izvješće o utrošku sredstava osiguranih u Državnom proračunu Republike Hrvatske za 2016. godinu („Narodne novine“ broj 26/2016) u razdjelu 020 Vlada Republike Hrvatske, Glava 21 Stručna služba Savjeta za nacionalne manjine, Aktivnost a 732003 potpore za programe ostvarivanja kulturne autonomije nacionalnih manjina

2. Prijedlog Odluke o rasporedu sredstava osiguranih u Državnom proračunu Republike Hrvatske za 2017. godinu („Narodne novine“, broj 119/16) u razdjelu 020 Vlada Republike Hrvatske, Glava 21 Stručna služba Savjeta za nacionalne manjine, Aktivnost a 732003 potpore za programe ostvarivanja kulturne autonomije nacionalnih manjina

3. Prijedlog Odluka o raspodjeli sredstva za programe stvaranja materijalnih pretpostavki za ostvarivanje kulturne autonomije romske nacionalne manjine, jednokratna pomoć jedinicama lokalne i područne (regionalne) samouprave-pomoći unutar općeg proračuna

4. Razno

Predloženi dnevni red i zapisnik sa 72. sjednice Savjeta za nacionalne manjine usvojen je jednoglasno

AD 1. Prema izvješću za 2016., godinu utrošeno je 31.357.000 kuna, a 450.000 kuna je vraćeno u Državni proračun: 350.000 od udruga koje nisu ispunile uvjete i kriterije te oko 100.000 na ime ušteda u radu. Vršene su kontrole utroška i pisani polugodišnji i godišnji izvještaji. Provedena su i 22 terenska izvida. Zbog nenamjenskog trošenja sredstava i nedavanja izvještaja, deset manjinskih organizacija će morati vratiti sredstva na što su se obvezali ugovorom. Naredne tri godine im neće biti dozvoljeno financiranje – naglasio je Aleksandar Tolnauer. Poslije kraće rasprave usvojeno je godišnje izvješće o utrošku sredstava osiguranih u Državnom proračunu Republike Hrvatske za 2016. godinu.

AD 2. Predsjednik povjerenstva Veselko Čakić obrazložio je da su udruge i usta-



nove koje se javljaju na Javni poziv trebale internetski prijaviti putem aplikacija svoje prijedloge programa kulturne autonomije koja je bila objavljena na službenim stranicama Savjeta — www.savjet.nacionalne-manjine.info. Rok za podnošenje prijedloga programa bio je 16. siječnja 2017.

U papirnatom je obliku u sjedište Stručne službe Savjeta, Mesnička 23, Zagreb, trebalo dostaviti: potvrdu prijedloga programa iz elektronske aplikacije s potpisom odgovorne osobe te izjavu pod materijalnom i kaznenom odgovornošću da su upisani podaci u aplikaciji istiniti zajedno sa obaveznim priložima (original uvjerenja o nekažnjavanju odgovornih osoba, financijski plan prihoda i rashoda realizacije programa i dokaze o aktivnom djelovanju u slučaju da se udruga ili ustanova zadnje tri godine nisu sufinancirale putem Savjeta). Ako uz prijavu nisu dostavljeni svi obvezni i ispravni prilozi u pdf formatu, kao i prilozi koji se dostavljaju u papirnatom obliku, smatrat će se da nije prijedben bodovni prag. Minimalni bodovni prag iznosi 9 bodova, dok maksimalni broj bodova koji udruga ili ustanova može dobiti iznosi 36. Broj će se bodova povećati ili smanjiti u rasponu do najviše 4 boda ovisno o godišnjim izvješćima o utrošku sredstava za 2016. godinu odnosno

povećati ili smanjiti u rasponu najviše 2 boda ovisno o prilogu broj 10. Udrugama i ustanovama koje se nisu pridržavale odredbi ugovora o vrstama troškova i odredbi o visini iznosa za pojedine troškove propisane Kriterijima i ugovorom za više od 10% oduzimala su se 4 boda. Prijedlozi programa koji nisu bili sastavljeni sukladno Javnom pozivu, kao i prijedlozi koji nisu dostavljeni u navedenom roku, nisu se razmatrali. Bodovna je lista integrirana u aplikaciju i automatski je vršila bodovanje u skladu s dostavljenim podacima u prijavi. Konačan broj bodova Povjerenstvo je verificiralo — povećalo ili smanjilo u rasponu do najviše 4 boda nakon pregleda podataka koje je dobilo od Stručne službe Savjeta vezano uz godišnja izvješća o utrošku sredstava za 2016. godinu odnosno povećalo ili smanjilo u rasponu do najviše 2 boda u zavisnosti od priloga broj 10 za udruge i ustanove koje se nisu sufinancirale putem Savjeta u zadnje tri godine. Pri sastavljanju prijedloga Odluke o rasporedu sredstava za 2017. godinu, Povjerenstvo je primjenjivalo Bodovnu listu koja je sastavni dio ovoga Zapisnika i rukovalo se isključivo Kriterijima za dodjelu financijske potpore za programe nevladinih udruga i ustanova nacionalnih manjina prijavljene na Javni poziv za predlaganje programa za ostvarivanje kulturne autonomije koji će se sufinancirati sredstvima Državnog proračuna, kao i dostavljenim izvješćima udruga i ustanova o utrošku sredstava za 2016. godinu. Nakon izvršenog uvida u prijave programa, Povjerenstvo je utvrdilo da su na Javni poziv za sufinanciranje programa kulturne autonomije za 2017. godinu ukupno prijavljena 1 123 programa kulturne autonomije (što u odnosu na 2016. godinu kad je bilo prijavljeno 1 157 programa predstavljala smanjenje), i to:



- informiranje: 65 programa (za čije je ostvarivanje zatraženo 20.385.736,67 kn)
- izdavaštvo: 64 programa
- kulturni amaterizam: 433 programa
- kulturne manifestacije: 550 programa
- stvaranje pretpostavki: 5 programa.

Udruge i ustanove predložile su za ostvarivanje programa dodjelu sredstava u ukupnom iznosu od 53.312.456,48 kuna, što u odnosu na 2016. godinu kada je bilo zatraženo 50.415.200,86 predstavlja povećanje za 5,43%.

Na Javni poziv za sufinanciranje programa kulturne autonomije za 2017. godinu prijavilo se ukupno 258 udruga i ustanova nacionalnih manjina. Uvažavajući preporuke i smjernice revizijskog postupka provedenog od Državnog ureda za reviziju, proračunskog nadzora Ministarstva financija te postupka provedenog od Ureda Vlade Republike Hrvatske za unutarnju reviziju, Povjerenstvo je vodilo računa o tome da se sredstva za programe kulturnih manifestacija koriste racionalnije, svrsishodnije, učinkovitije i u manjem obimu. S obzirom na preporuku Državnog ureda za reviziju da se za poslove kao što su vođenje i uvježbavanje sekcija za kulturni amaterizam ne smiju sklapati ugovori za autorske honorare već isključivo ugovori o djelu, dodatno su umanjena sredstva svim onim udrugama kod kojih je u godišnjim izvješćima pronađeno da su sklapali ugovore o autorskom djelu suprotno ugovorima o financijskoj potpori potpisanim sa Savjetom.

Uz kraću raspravu Savjet je jednoglasno donio Odluku o rasporedu sredstava osiguranih u Državnom proračunu RH za 2017. godinu

AD 3. Jednoglasno je donesena Odluka o raspodjeli sredstava za programe stvaranja materijalnih pretpostavki za ostvarivanje kulturne autonomije romske nacionalne manjine, jednokratna pomoć jedinicama lokalne i područne (regionalne) samouprave — pomoći unutar općeg proračuna, kojom su Gradu Popovači, Općini Nedelišće, Gradu Belišću, Gradu Kutini i Općini Jasenovac dodijeljena sredstva u ukupnom iznosu od 500.000,00 kuna.

AD 4. Savjet je prihvatio pokroviteljstvo nad Kulturno–umjetničkom manifestacijom Lipovljanski susreti 2017., slijedom čega je odobrena Općini Lipovljani financijska potpora u iznosu od 20.000,00 kuna. Prihvaćeno je pokroviteljstvo nad manifestacijom Večer nacionalnih manjina koju pod pokroviteljstvom Grada Bjelovara organizira Češka obec Bjelovar, te je odobrena Gradu Bjelovaru potpora u iznosu od u iznosu od 20.000,00 kuna.

Zvonko Kostelnik prof.

ПОРЯДНИ КОНСУЛТАЦІЇ СОБОРСКОГО ЗАСТУПНІКА

На поволанку на порядни консультації соборского заступніка Велька Кайтазия з припадніками націоналних меншинох кори заступа у Соборе РГ, а медзи котрима и наша, 28. марца на консультації ше з боку рускей націоналней меншини одволали Звонко Костелник, член Совиту за націоналні меншини и в.д. тайомнік Союзу Русинох РГ, Агнетка Балатинац, Представителька рускей націоналней меншини Осецко-бараньскей жупанії та Владо Русин, председатель КУД-а «Осиф Костелник» Вуковар.

Велько Кайтази заступа 12 націоналні меншини медзи котрима найчисленша ромска, та з тей нагоди их вихабел з тих консультаційох, а як сам виявел, Роми маю специфични проблеми у одношеню на других припаднікох, та з німа отрима окреми консультації.

Медзи меншинами котри заступа находити ше австрийска, болгарска, немецка, польска, ромска, румунска, руска (наша), русийска, турска, украинска, влашка и жидовска націонална меншина. На консультації ше одволали штvero припадніки немецкей націоналней меншини, тројо рускей, штvero русийскей и еден украинскей націоналней меншини.

Соборски заступнік Велько Кайтази презентовао присутним иницијативи котри порушуе у Соборе РГ же би ше zlepшал стан націоналних меншинох котри заступа. Найвещей роби на тим же би явна телевизия частейше провадзела збуваня націоналних меншинох, попри того, интенция му же би ше націоналні меншини зявйовали у образовним програму ГТ-і (Горватскей телевизії), а понукне и меншинских совитнікох за тоту програму.

Припадніки націоналних меншинох котри були присутни на консультаційох не мали превельки вимоги, а векшина того цо ше могло чуц, то углавним було вязане за витворйоване



Роботна сходыца у дворани Янка Драшковича у Горватским соборе

правох на финансоване активносцох культурно-уметніцких друштвох, окреме то потенцировали припадніки русийскей націоналней меншини. З другого боку, Агнетка Балатинац як Представителька рускей націоналней меншини Осецко-бараньскей жупанії поставела питане о можлівосци софинансованя приходу школских дзецох котри виучую мацерински язык до нащиви Горватского собору и з можлівосцу фахового водзена през Собор. Тиж указала на потребу руских стредкох за финансијну допому при купованю обектох за потреби друштвох, старосци о старшей популациї, окреме у валалох, та за подзвиговане животногo стандарду през рижни мири котри можліве поднятц на уровню локалней и регионалней самоуправи.

Соборски заступнік начално потримуе шицки иницијативи, але финансијно не обецал ніяку потримвку за ані еден предклад, та аж ані софинансоване приходу дзецох до нащиви Собору.

Понеже присутни не достали ніяки писани материяли о активносцох соборского заступніка, гоч то звичайно пракса при таких консультаційох, чежко було розправяц о хасновитосци поднятих активносцох за каждую націоналну меншину окреме.

Соборски заступнік Велько Кайтази плануе отримовац консультації квартално.

Агнетка Балатинац,
Фото: А. Балатинац



Учашніки консультаційох зоз соборским заступніком Вельком Кайтазийом

ПЕТРОВЦИ – УШОРЕНИ ВАЛАЛ

Роками назад у Петровцох патрело ше на уровню валала зробиц и направиц цо вецей того з боку Месного одбору, Општини Богдановци и держави за цо красши випатрунок Петровских улічкох и же би валал бул пошорени як своїм жительом, так и шицким котри приходза и през нього преходза.

По мирней реінтеграції перше ше зробело цо було найнужнейше же би Петровци були сучасни и цо хасновитши як и други места у околіску, та ше перше асфалтовали улічки котри по войну 1991. року не мали асфалт. То улічки котри повязую главну драгу з часцу валалу волану Дола, на правим боку од Вуковару, улічка Яким Гардия односно Шорик, улічка Горватских бранітельох, през котру ше доходзи по петровски лес, улічка Грабик котра повязує цалу ліву часц валалу з главну драгу.



Даскельо роки потим поставени слупи за улічне ошвиценє и то у шицких улічкох дзе ест населени обисца, так же Петровци крашне ошвицени кажди вечар, у жимским чаше од 16,00 по 07,00 и през лето од 21,00 по 05,00 годзин.

Хижи на подручу од окремого державного стараня котри очкодовани у войни, та так и у Петровцох, достали нужни материял за обнавяне тих домох. Потераз досц хижох обнове, а дзепоедни ище чекаю материял за обнавяне.

До обисцох котри то жадали уведло ше плинске зогриванє.



На теметове ше збудовало каплічку, же би ше вецей не мушело покойних дриляц през валал на хованє. Вибетоновани дражки през теметов и покладзена ограда доокола теметова.

ФК Петровци отримує своїо просторії як и цали фодбалски терен, та реновирани будинок у котрим ше находза зоблекальні. Попри фодбалского терену през роботну акцию валалчаньох поставени дзезински гомбалки котри добити у донації, викопана студня за потреби заліваня трави, а того року опрез фодбалского терену посадзени шор чемпресох.

Горватски води зробели вельку часц роботи коло чисценя Бари Крака, а у тей роботі участвовали и велі валалчанє и на тот способ допринесли красшому випатрунку уходу до Петровцох з напряду Вуковару.

У центру валала, преїг драги греко-католицкей церкви, на месце старого будинку парохії збудовани нови парохиялни дом у котрим терез жиє пе-



тровски паноецц з фамилию.

На церкви познімани стари череп як и древена градза, греди и роги котри були очкодовани и препадли од старосци заменени з новима. Пойд тиж так обнове, з новим материялом, покладзени нови лати, на ніх поприбивани тер-папер процив премаканя и ОСБ плочи.

У часци валалу котру шицки волаю Дола осемдзешатих рокох прешлого столітия посадзене вельке число младих ядловцох, но през телі роки по терез, пре хороти котри на ніх иду,

вельке число ше их посушело, та на Месним одборе порадзене же би ше то требало пошориц и вיקерчиц кельо ше може и на тоти места посадзени Паулонії, котри пречисцую воздух и тборя вельо оксигену. Даскельо их посадзене и споза Дома култури у центру валала.

Коло огньогасного дому на главней драги пред осем роками започате будованє будинку дзезинскей заградки, а того року роботи ше приводза концу. Тиж так и члени петровского Добродзечного огньогасного дружтва стараю ше о своїм будинку. Отримую го кельо су финансийно у можлівосци, отримую своїо превозки, активую младих членох, а прешлого 2016. року збудовали нову гаражу, а у плану им шорене и билене вонкашньосци будинку ДВД-а.



Прешлого року пришло на шор же би ше пошорело фасаду Дома култури у центру валала. У тим будинку ше окрема сали КУД-а Яким Гардия, котра од задку, на предку од улічки у долней часци находза амбуланта, пошта, бранітельска хижа, кафич, а горе на поверху валалска сала за схадзки, месни уряд, библиотека, простория Ради рускей националней меншини Општини Богдановци Петровци, простория Дружтва Руснак, як и просторії КУД-а Яким Гардия.

Шицко то цо потераз зробене, по-сцигнуте з успишним сотрудицтвом Месного одбору Петровци, Општини Богдановци и держави.

Таня Гардия



ИНФО ДНІ О КОНКУРСОХ ЗОЗ СРЕДСТВОХ ЕУ ЗА 2017. РОК

Уряд за здруження Влади РГ у сотрудніцтве зоз целами державней управи, урядами Влади РГ и явними інституціями котри даваю фінансийни потримовки, 9. и 10. марца у Велькей сали Министерства образования и школства у Загребе, організовал ИНФО дні о конкурсах за фінансоване проєкт-

тох и програмах організаціїох цивилних здруженьох зоз средствох ЕУ за 2017. рок. Шицким присутним учашніком и представителем здруженьох, медзи котрима участвовал и Союз Русинох РГ, котрого представлял Звонко Костелник, аниматор култури и секретар Союзу, представени конкурси котри министерства, державни уряди и други явни інституції розпишу у 2017. року за фінансоване проєктох и програмах здруженьох. Найцікавши конкурси за нашу націоналну меншину то тоти котри розписує Министерство образования и школства:

- Летни школи за основну и штредню школу
- Фінансоване друкованя учебнікох
- Фінансоване наукових часописох и Министерство култури:
- Понукнуца за куповане кніжкох
- Уключоване до заєдніцох през културни и уметніцки активносци
- Уметносци и култура понад 54 роки
- Розвой медийней заєдніци

Звонко Костелник, проф.



ОТРИМАНА ЗВИТНА СКУПШТИНА СОЮЗУ РУСИНОХ РГ

У простийох Союзу Русинох РГ 01. априла отримана того рочна звітна Скупштина Союзу. Скупштину з привитним словом отворела председателька Союзу Дубравка Рашлянин хтора предложела обяжни дньови шор.

Найзначнєши точки дньового шора Скупштину одношели ше на роботни и фінансийни звіт о роботі Союзу у 2016. року, як и приношенє плану и програми роботи и фінансийного плану у чечуцим року.

Дубравка Рашлянин порихтала презентацию о роботі членох Союзу, начислєни програми хтори Союз витворел цєком прешлого року и успишно завар прешли календарски рок.

Нашо информативни виданя и кніжки друковани до конца прешлого року, културни манифестации тиж так отримани спрам плану, дружтва наступали у жеми и иноземстве и допринесли зачуваню национального и културного идентитету Руснацох у нашим краю.



Шицки присутни на Скупштини Союзу Русинох РГ



Роботне председательство Скупштину Союзу Русинох РГ

Председателька пречитала и фінансийни звіт, а секретар Союзу Звонко Костелник пречитал звіт Надпатрацога одбору котри констатовал же фінансийне ділованє Союзу Русинох РГ у складзе зоз законами РГ. Розправа о поднєшених звітох була конструктивна и без незадовольства членох Скупштину звити єдногласно прилапени.

План и програма роботи за 2017. рок уж послани до Совиту за национални меншини РГ и ище раз пречитани плани за културни аматеризем, информованє и културни манифестации у тим року.

После кратшей розпарви прилапени и фінансийни и план роботи за тот рок єдногласно. Председателька подзековала присутним и поволала их на закуску и неформалне дружєнє.

Вера Павлович

ПОРЯДНА ВИБЕРАНКОВА СКУПШТИНА КУД «ЯКИМ ГАРДИ» ПЕТРОВЦИ

У просторийох Општинскей сали за схадзки 13. марца того року отримана порядна виберанкова Скупштина КУД «Яким Гарди» Петровци. На самім початку шицких присутних привитал Желько Костелник, председатель Дружтва, и предложел роботне председательство котре Скупштина прилапела. Звіт о роботі поднесол секретар Дружтва Владимир Дудаш котри наглашел же Дружтво зоз своїма секциями витворело понад 45 наступи у жеми и иножемстве. Звичайно же би ше таки резултати не могли виконіти без потримовки Совиту за национални меншини, Союзу Русинох



Присутни на Скупшини КУД «Яким Гарди» у Петровцох

Републики Горватскей, Општини Богдановци, Ради рускей националней меншини Општини Богдановци, як и Месного одбору Петровци и других. Шицки тоті госцованя требало потримац и оправдац – гварел у своїм звіту Томислав Рац, касир дружтва, котри наглашел же у прешлим року потрошене понад осемдзешат и два тисячи куни. Председатель Надпатрацого одбору Михайло Голик упознал шицких присутних о финансийних роботах котри ше запровадзали у складзе зоз законами и финансийними обовязками. Одбор контролує Дружтво през цали рок и барз є задовольни зоз роботу председательства и шицких секцияох. Заменік началніка Ярослав Медеши похвалел роботу Дружтва и пожадал успиху у дальшей роботі. Председатель Дружтва «Руснак» Мийо Шайтош привитал шицких присутних и пожадал и надалей таку плодну роботу яка була и по тераз. Звонко Костелник спред Совиту за национални меншини РГ привитал шицки присутних и подзековал аматером на несебичней роботі, бо вони тоті котри на своїх плецох винесли найвекшу терху резултатом у прешлим року. Петро Киш спред Огньогасного дружтва Петров-



Читанє звіту о роботі

ци привитал шицких нацивительох и госцох и пожадал успихну роботу и у наступним року.

После кратшей розправи прилапени звіти и план роботи за 2017. рок. Розришени потерашні Управни и Надпатраци одбор. Ушлїдзел и вибор нового Управного и Натпатрацого одбору, а на першей шлїдующей схадзці вибере ше председателя, подпредседателя, секретара и касира Управного одбору и председателя Надпатрацого одбору. После вибору председатель подзековал шицким присутним и поволал их на неформални розгварки коло цеплих напитокох и слатких лакоткох.

Звонко Костелник

НА 49. ДРАМСКИМ МЕМОРИЯЛУ У РУСКИМ КЕРЕСТУРЕ, И ТОГО РОКУ НАСТУПЕЛО КУД „ЯКИМ ГАРДИ” ЗОЗ ПЕТРОВЦОХ

Драмска секция Културно-уметничкого дружтва „Яким Гарди” з Петровцох 23. марца наступела на Драмским меморияле Петра Ризнича Дяді з представу „Державни крадош”, хтору на текст Фадила Хаджича режирал Томислав Рац. На Меморияле то було друге виводзенє тей представи, понеже премиєра



Уручованє награди публики на Драмским меморияле Петра Ризнича Дяді

у Петровцох була отримана 18. марца. Томислав Рац наглашел же ше им текст попачел прето же є сучасни, а понеже КУД „Яким Гарди” ма вше меней глумцох, тота представа з трома актерами була добре ришенє, так же театрална работа по руски у Петровцох предлужена и того року. Награду публики за найлепше одбавену улогу достал Кри-



Пред керестутурску публику

стиян Медеши за улогу „Кикия”. Окрем спомнутих глумцох и режисера, у реализациі представи участвую и сценограф Мирослав Лехолат, за музику и ефекти задлужени Владимир Дудаш, за костюми Снежана Лехолат, за шветло ше стара Желько Костелник, а сфлерка Таня Гарди.

Звонко Костелник, проф.



Патраче представи

ЖУПАН ПРИМОРСКО-ГОРАНСКОЙ ЖУПАНИЇ ПРИЯЛ ПРЕДСТАВИТЕЛЬНОХ НАЦИОНАЛНИХ МЕНШИНОХ ПРИМОРСКО-ГОРАНСКОЙ ЖУПАНИЇ

Стреду, 22. марца того року, жупан Приморско-горанскей жупаниї Златко Комадина приял представителюх националних меншинох ПГЖ и представителюх Ради националних меншинох ПГЖ.

З тей нагоди виложени палан средствох за 2017. рок у софинансованю 83 програми хтори приложили 25 дружтва з подруча Приморско-горанскей жупаниї. Програми вязани за пестоване култури и традициї националних меншинох, зазначоване шветох, значних збуваньох и рочницюх значних особох з националней историї, видвательну діялносц, спортски, рекреативни и други діялносци. Того року ПГЖ за таки роботи годна видвоїц 525 тисячи куни.

Културне дружтво Руснацох и Українцох «Рушняк» ПГЖ достало 11 тисячи куни за

4 проєкти. Рочниця нуклеарней катастрофи Чернобил, Тидзень култури Руснацох и Українцох РГЖ, Фестивал церковней музики и видавательна діялносц - збирка писнюх на руским и горватским язикау Заграда моеї души Владимира Провчия.

Жупан Златко Комадина наглашел же сотрудничтво медзи жупанию и националними меншинами добре и же рочне финансване преїг осемдзешат програми хтори реализує 32 дружтва. Жупания провадзи цали културни живот националних меншинох, цо єй доприношене мултикултуралосци и мултиетничносци ПГЖ.

На початку програми одшпивана и гимна ПГЖ, подсле хторей ше зоз шпиванками и танцом представел мишани хор Словенского дому «Базовица», зоз танцом Дружтво



Председатель КД Руснацох и Українцох «Рушняк» при жупанови

Чехох з Риєки.

Жупан Златко Комадина, заменїк жупана Петар Мамула и началник уряду жупаниї Горан Петрц уручили контракти о софинансованю активносцох и програмох националних меншинох ПГЖ за тот рок.

Заменїк жупана Петар Мамула подзеквал представителюм националних меншинох на сотрудничтве и чежкей роботы, и пожадал нам и дальшу успишну роботу. Значносц иснованя меншинох у ПГЖ вельо доприноши розвою жупаниї.

Пракса додзельованя контрактох о софинансованю ПГЖ иснує уж вецей роки, а того ше року тот подїя одбула у просториюх Ческого дому у Риєки, хтори забраку вельку поверхносц. Медїї тиж провадзели тоту збуванє.

Владимир Провчи



Представителє меншинох зоз жупаном Приморско-горанскей жупаниї

ЗАКОНЧЕЛ 27. ФЕСТИВАЛ НОВЕЙ РУСКЕЙ НАРОДНЕЙ ШПИВАНКИ «РУЖОВА ЗАГРАДКА» У НОВИМ САДЗЕ

На поволанку РТВ – Редакциї на руским язикау и сектору музичней продукциї Союз Русинох Републики Горватскей 05. марца 2017. року присуствова на 27. Фестивалу новей рускей народней шпиванки «Ружова заградка» у Новим Садзе.

Пред початком Фестивалу у голу „Студия М“ Ирина Гарди Ковачевич, у присустве авторки, отворела виставу малюнокх Анделки Античевич з Беркасова, под назву „Квече“.

На Фестивале того року виведзени 14

нови композициї, хтори оценювал фахови жири у составе - Александар Дуїн, Агнета Маслар, Мария Холошняй, Мирко Прегун и Ирина Гарди Ковачевич, як и публика у сали „Студия М“. Шпивачох провадзел Вельки народни оркестер РТВ-а, под диригентством Мичи Янковича и Студийска вокална група.

Того року наступели и представителє зоз Горватскей и то зоз писню „Ей габи“, композиторки Ани Бучко, котра ю одшпивала ведно зос свою шестру Гелену Ерноич. Тота писня достала и награду за найлепши текст котрого написала Агнета Бучко Папгаргаї, за найлепшу композицию фахови жири преглашел „Я вандруєм“, композиторки Татьяни Колесар Гвоїч, на текст Татьяни Беук Латяк, у аранжамну Мичу Янковича, а у виводзєню Марка Радишича. Иста шпиванка преглашена за найлепшу и по думаню публики у сали „Студия М“. Другу награду достала шпиванка „Писни рускей“, композитора Алексея Сивча, на текст Санї

Дивлякович, котра ю и одшпивала, а аранжман написал Мирон Сивч. Трецу награду на тогорочним Фестивале освоєла шпиванка „Дзе ше подзели нашо днї“, хтору на текст Мирослави Даждиу, котра ю и одшпивала, компоновал и аранжман написал Мирослав Пап.

У ревиальной часци Фестивалу представени Дюра Латяк як єден з наших найплоднейших авторох текстох за нови композициї, не лем на „Ружовой заградки“, але и на „Червеной ружи“.

Звонко Костелник, проф.



ДРАМА „ДЕРЖАВНИ КРАДОШ“ У МИКЛОШЕВЦОХ

Дзевятого априла у просторії старей тарговини Миклошевчаньом представени драмски фалат „Державни крадош“ на текст Фадила Хаджича и у виводзеню драмскей секції Културно-уметніцкого дружтва „Яким Гарди“ зоз Петровцох. Преклад на руски язык як и режию подписує Томислав Рац.

Вон источашне глумел и єдну од трох улогох помоцніка министра, державного крадоша. Попри старшого и искуснейшого глумца успишно ше представели и младши. Кристьян Медеши глумел дробного аферисту, док ше Синиша Рац приказал у ролі чувара гарешту. Гумор и оштра социална те-

матика представи зацикавели публику, котра могла поцагнуц паралели зоз сучасним станом у держави.

Понеже представа приказана пред Вельку ноцу, з тей нагоди у сали були виложени и пригодни роботи членох Дружтва Нашо дзеци Миклошевци.

ЧУВАМЕ НАШО ОБИЧАЇ

Велька ноц єдно од шветох котре богате з обичаями. Ту насампредз пошвещанє єдла, а скорей того багніткох, пририхтованє вельконоцней кошарки, правенє писанкох, паски, сирца. Кажда газдиня котра почитує себе и своїх домашніх, направи то сама найкрасше як зна. Тоти красни обичаї ище вше жию медзи нами, преноша ше з колена на колєно, покус ше прилагодує сучасному животу. Вешелі же млади вельо того знаю, трудзиме ше



Пооблівани легинь

им указац, научиц и на таки способ зачувац.

Єден зоз облюбених обичайох окреме при младих то обліванє. Миклошевски легинє намагаю ше не забуц тоту традицию, та ше прето на други дзень Велькей ноци позберали и на трактору рушели по валалє облівац дзивчата. Зоз музику и рускими шпиванками, як и швени, а на гармоникки их провадзел Иван Лікар.

Дзивчата не остави длужни, та на треци дзень Велькей ноци дзечне враце-

ли пожичене хлапцом. Було ту и вецей од обичного пирсканя з воду, даєдни хлапци добили полни кабли води на главу.

Обліванє ма символични характер. Вода очисцує не лєм цело, але и душу, символизує здрави живот. Кед же судзиц зоз количества води розлятей тих дньох, нашо млади останю здрави и весели по шлїдоую Вельку ноц. Та най так и будзе!

Леся Мудри



Дзивоцке «врацанє длуства» зоз обліваньом



По обліваню ше ходзело на тракторским кочу

НАСТУП МИКЛОШЕВЧАНЬОХ У ПРИВЛАКИ

Женска шпивацка група Културно-уметніцкого дружтва „Яким Говля“ з Миклошевцох госцовала у Привлаки на 28. Културней манифестациї „З облечивом през пост“ („Ruvom kroz

korizmu“). Манифестация тирвала два дні, а почала 25. марца зоз виставу ручних роботох, на котрей ше представели етно здруженя з рижних местох. Внєдзелю, 26. марца, по Служби Божей у валалскей церкви св. Мартина отримани концерт шпиванкох, пригодних за час Велького посту. У програми по-

при домашнього Културного центру „Класє“ участвовали и КУД „Слога“ зоз Маюру при Сиску, КУД „Иван Домац“ Привлака, хлопска шпивацка група „Ясенє“ з Ретковцох, церковни хори з Отоку и Привлаки. Миклошевчанки з тей нагоди одшпивали церковну псню „Аж до неба“ и „Кед голубица лецела“. На гармоникки их провадзел Ренато Миклош.

Леся Мудри



РОЧНА СКУПШТИНА КУД „ЯКИМ ГОВЛЯ“ МИКЛОШЕВЦИ

Рочна порядна звітна Скупштина Културно-уметніцкогo дружтва „Яким Говля“ з Миклошевцох отримана 2. априла. Попри членох КУД-а на Скупштини були присутни и член Совету за национални меншини Звонко Костелник, општински доначалнікове Здравко Звонарич и Мирослав Лікар, и председатель Месного одбору Дюра Бики. Рочна скупштина звичайно стретнуце шицких членох и симпатизероx Дружтва, нагода побешедовац о його успіхоx и проблемоx, представиц роботу за прешли рок и дальши план роботи.

Славко Ждиняк, председатель Дружтва, дал звіт о роботи шицких секційоx, медзи котрима найактивнейша була Женска шпивацка група котру водзи Борис Бучко. Група у прешлим року чишлі 22 наступи, а до ей ро-



боти ше приключели и нови члени. Дзевинска група ма пейц пари, а танцовац их учи Виолета Гирйовати, док старшу фолклорну групу водзи Звонко Костелник. Дружтво у шицких секційоx чишлі вкупно 39 наступи, цо ше могло видзиц и през проекцію фотографійоx зоз наступоx.

Окрем звиту о роботи у прешлим периодзе, представени були финансови звіт як и план роботи за 2017. рок. Єден зоз предкладах за дальшу роботу було и організованє етно секцій при Културним дружтве и з тей нагоди председатель поволал шицких зацікавених же би ше приключели.

Леся Мудри



“ДЕРЖАВНИ КРАДОШ” У ВУКОВАРЕ

И того ше року Петровчаньом удало на “дески положиц забаву”, та зоз ню на вельку радосц Вуковарчаньоx наступиц пред німа. Збуло ше то 19. марца 2017. року на 15 г, у просторийоx Союзу Русинох Републики Горватскей, у улічки Ради Европи 93, а у організації уж спомнутого Союзу и КУД “Осиф Костелник” зоз Вуковару.

Забаву, комедию “Державни крадош” на текст Фадила Ходжича, а у режії Томислава Раца одбавели Кристіян Медеша у улоги Кикия, Томислав Рац у улоги Марка и Синиша Рац у улоги гарештанскогo чуvara. Були присутни и Татьяна Гарди як суфлерка, Мирослав Леголат хтори ше остарал за сценографію и Владимир Дудаш хтори бул задлужени за музику и други ефекти.



Текст забави “Державни крадош” настал ише 1977. року, але є актуални и нешка. Комедия приказує двоx гарештанцоx у єдней гарештанскей просторії, єден (Кики) дробни крадош и любовни сприведзкош, а други (Марко) “державни крадош” хтори ма повласцени статус и у гарешту. Коло ніх ше находзи гарештански чуvar хтори у своєй роботи жада напредовац. Ту винешени рижни слички зоз живота троx особоx, а вуковарску публику найбаржей нашмейовала Маркова, на вельо заводи виповедзена присловка “... може, лем кед шицко легалне и по закону...”

Любица Гаргай

ОСЕМНАСТИ ЦИФРОВАНИ ВАЙЦА З ФАРБАМИ ГОРОДУ

У організації Городу Осієку, в суботу, 8. априла отримана 18. манифестация «Цифровани вайца з фарбами городу». На преїг 80 штандох мало ше нагоду видзиц рижни лакотки вязани за Вельку ноц, але и продукти виробени у здруженьох котри маю профитабилне вирабяне истих, та з того заробку финансию своєю здруженя. Нашли ше ту и бависка за дзеци направени з древа, продукти малих фамелийних подприємствох, як цо то медовніки, але и прилагодзени медовніки у форми вайцох, продукти котри граждане похасную за прикраски на Вельку ноц у кошаркох лебо як дарунки єдни другим.

Национални меншини приказали своєю национални єдла котри ше єдза у Вельким посце и за Вельку ноц, як и писанки.

Руснацох представляло домашнє КУД



**Штанд Матки Словацкей з Осієку
вибрани за накрасше ушорени**



**Танцовало ше, але не як кед було на
бини**



**Члени КУД-а Руснацох Осієк при
своім штанду**

Руснацох Осієк, а до госцох поволали КУД «Осиф Костелник» з Вуковару и КУД «Яким Говля» з Миклошевцох, точнейше секції котри у своїх роботных вирабяю продукти у рижних технікох цикавих за таки здруженя.

На трох штандох, кельо завжали Руснаци, мало ше нагоду видзиц писанки у рижних технікох, колачики, тацночки и вазночки, а на штанду КУД-а Руснацох Осієк нашла ше цала кошарка з традиційним єдлом котре ше ноши на пошвецанє на Паску. Було ту сирца, колбаси, масла, солї, шунки, варени вайца, цибулі.

КУД Руснацох Осієк пририхтало и єдла котри нащивителе мали нагоду кошовца, а и купиц. Понукали череги и кукуричну питу, белюши, капуцанїки и сирца.



**Члени КУД-а «Осиф Костелник»
представели свою секцию**



**Найкрасши писанки УКПД «Леся
Українка» з Осієку**

Купцох не було вельо, але так було на шицких штандох. Куповна моц очиглядно ише вше слаба, гоч нас статистичаре прешвечую же рецесия прешла. Перши раз того року на манифестации не була подставена бина и не було традиційного наступу националних меншинох, але кед дахто сцел наступиц, дали му єден куцик на городской площі дзе було озвученє. Єдни думаю же чкода же не було наступу на бини, а други думаю же штанди на тот способ добили векшу повагу.

Найкрасше ушорени штанд того року мала Матка Словацка з Осієку, а найкрасшу писанку УКПД «Леся Українка» тиж з Осієку.

**Агнетка Балатинац
Фото: А.Балатинац**



**Леся Мудри спред КУД-а «Яким
Говля» а з допомогу Любици
Гаргай, представела їх роботи**



Було и зацикавених

Вистава писанкох националних меншинох у Горватскей хижи

«МАЦЕРОВА ПРИПОВЕДКА» У ЗАГРЕБЕ

У Горватскей хижи «Мацєрова приповедка» у Загребе, 10. априла отворена вистава писанкох и обичаюх на ко-

трей участвовали дзєшец национални меншини, чєска, мадярска, македонска, польска, руска, русийнска, словацка, словенска, италиянска и украинска. Кажда меншина мала свой стол на котрим могла виложиц своєю писанки и други украси котри ше хасную на Вельку ноц. Попри националних меншинох, були виложени и горватски писанки котри вирабяли народни уметніки, подаєдни парохїи и чесни шєстри. Отверанє вистави зоз музику попровадзел мишани шпивацки хор «Висла» польского КД «Никола Копер-

ник» котри на польским язїку одшпивал даскельо вельконоцни шпиванки.

Звонко Костелник



О. ВЛАДИМИР СЕДЛАК МЕНОВАНИ ЗА ВИЦЕВИКАРА СЛАВОНСКО- СРИМСКОГО



З декретом ч. 21/2017 Ординаријату Крижевског владичества од 06. марта, владика кир Никола Кекич пре новонастали обставини у Славонско-сримским викаријату, у першим шоре пре чешу хороту владическог викара о. Јакима Симуновича, меновал о. Владимира Седлака, петровског пароха, за замену викара славонско-сримског зоз шицкими длужносцама и овласцама владическог викара. Нови вицевикар пришагу дал пред владиком у Загребе 08. марта того року, кед му уручени декрет и юрисдикция. Декрет явно пречитани 12. марта у Петровцох, а обвисцене о новим меновану упущене шицким священіком Славонско-сримског викаријату 14. марта 2017. р.

О. Седлак, народзени у Суботици 1983. року. Школовал ше и студирал у Суботици, Дякове и Риме. У Риме закончел и постдипломски студиј за еклисиологиј. Оженети є з паніматку Ивану, нар. Бошняк и по тераз ма двою дзеци. Рукоположени є за священіка Крижевскеј епархији 2010. року у Коцуре, у месце у котрим давно рукоположени и його бачи о. Владимир Мудри зоз Канади, а длуги роки там службовал и його дјдо о. Кирил Мудри. Прето о. Седлак на еден окремени способ и фамелијно вязани за тот наш руски валал. За пароха у Петровцох бул меновани 2010. року. Бул и ище вше є член рижних комисии: Комисии за младих у Крижевскеј епархији (од 2011.), вонкашні сотрудник Литургийней комисии Апостолског егзархату, член Комисии за парохиялну катехезу Дяковско-осецког надвладичества (2013.-2016.), писар Славонско-сримског викаријату (2013.-2017.), духовник Здружени католицких интелектуалцох у Осиеку (од 2015.), старатель за Каритас сримског деканату (од 2016.). Коло церковних службох активни є и у явним живоце през рижни сотрудничтва або директни доприношеня у просвити, култури, новинарству и явним живоце сримског краю у Горватскеј. З Божим благословом и на хасновите служене спрам нових потребох Крижевскеј епархији жадаме о. Владимирови многа и блага літа!

Шветови молитвени дзень у грекокатолицкеј церкви у Вуковаре

„ЧИ СОМ НЕСПРАВЕДЛИВИ СПРАМ ТЕБЕ?“

Трецога марта на 17 годзин у грекокатолицкеј церкви Христа Царя, модлітеле и у Вуковаре започали молитву за Филипини. Паноец Владимир Магоч зоз уводним словом привитал шицких присутних, а вец жени зоз Шветового молитвеног дня започали богослужене. Вуковар, попри Винковцох, Осиеку, Беловару, Загребу и Риєки, еден з пейцох городох у Горватскеј котри того року присуствовали молитви пошвещеней Филипином. Шветови молитвени дзень медзинародни християнски рух женох котри ше зберау на молитву раз рочно, перши пятак у мешацу марцу. Того ше дня у вецей як 170 жемох швета, а пре часово розлики и зони, длужей од 24 годзини модлі за єдну державу, конкретно, за даяки проблеми котри залапели тоту державу и єй жительох. Молитва ше преклада на шицки шветово язики. Рух збера жени розличней раси, култури, традицији, народносци... Молитва ма екуменски характер, а богослужене ше фундаментує на текст зоз Библији. Того року, на молитви за Филипини, у штредку молитви було роздумоване о Царстве небесним. Тема тогорочней молитви „Чи сом несправедливи спрам тебе?“, отвєра велі питаня о тим яке Царство небесне, бо його вредносци не тоти зоз того, вонкашнього швета. Людска вредносц не у тим кельо чого хто ма и хто є або цо на тим швецє. Людска вредносц вельо глібша. Исус понука безусловну Любовь. Бог патри на човека зоз иншакими очми, Бог не прави розлики медзи людзми, бо Бог жада же би человек у своєй полносци чувствовал нукашню радосц и бул щешліви. У його царстве шицки єднаки и Вон єднак люби того котри ше „перши“ обрацел, як и того котри ше „остатні“ обрацел. Тото Матєй у своєй евангелији (Мт 20, 1 – 16) крашне описує и поровнує зоз роботніками у виници.



Жени зоз Шветового молитвеног дня Вуковар

У тогорочней молитви, котру написали жени з Филипинох, упознали зме ше зоз часцу филипинскеј прешлосци, култури, традицији, вири... Даскельо Филипинки виприповедали свою приповедку о чешким живоце. Жена на Филипинох часто злоставяна, вирабйована, церпи неєднакосц и економску несправедливосц. Велі млади жени лєдво закончюу основну школу, лєдво преживюу и стараю ше о своіх фамелијох, а прициснути зоз чежку економску ситуацију муша и мигровац до урбаних штредкох.

Цала приповедка зоз Шветовим молитвеним дньом започала 1887. року. По законченю Гражданскеј войны у Америци, жени християнки, знаючи за моц молитви, одлучели порушац Шветови молитвени дзень и модліц за проблем



Заєдніцка молитва Оче наш



Паноец Магоч и уводне слово

вирскеј нетолерантносци медзи гражданами. Штераец роки познейше, 1927. року, одлучене и одредзене же ше Шветови молитвени дзень (ШМД) будзе означовац першого пятаку у марцу мешацу. Една Кореанка 1930. року написала перши предклад богослужєня котри постал рамак за шицки шлїдујоци молитви. Кажди ше рок модлі за другу жем. Як уж и спомнута, текст молитви фундаментує ше на Святим писму. Молитву здумую и пишу жени зоз жєми за котру ше будзе модліц. То и логичне, бо ніхто так не позна проблеми и ситуацију у держави, як тоти котри жию у ней и котри маю жадане дацо порушац, зробиц даяки пременки у дружтве, а так же би ишло на лєпше, же би шицким було приємнейше жиц. ШМД у Горватскеј својо корєні цага зоз 1998. року, кед отримане перше богослужєне у Вуковаре организоване 2001. року. Заявела ше потреба за повязованьом женох и тим же би дали своју учасц и доприношене за злєпшанє стану дружтва. ШМД ше 2006. року шири по Горватскеј, а 2009. року Шветови молитвени дзень Горватска регистровани як здружене. Року 2010. у Горватскеј отримане и перше богослужєне у Беловару, а 2016. року и у Винковцох и Риєки. ШМД Горватска тераз ма и змоцнене сотрудничтво зоз християнскими организацијама и здружєнями по цалєй Европи и швецє. Окрем молитви, ШМД Горватска организує и преподаваня, работні, вецейдньово стретнуца, студијно-едукацијни путованя, гуманитарни збуваня и стара ше о социјално угроженима... Як и гварене, молитва екуменског характера, а Шветови молитвени дзень Горватска чишлї коло 40 активни членіци котри припадніци Баптистичней Церкви, Церкви Божєй, Грекокатолицкеј Церкви, Евангелско пентекосней Церкви, Евангелистичней Церкви, Христовєй Церкви, Реформованєй християнскеј Церкви, Протестантскеј реформиранєй християнскеј Церкви, Римокатолицкеј Церкви, Сербскеј православнєй Церкви и Старокатолицкеј Церкви.

Жени зоз ШМД-а веря же молитва християново наймоцнейше оружие. Гєсло ШМД-а глаши „дознац, модліц, дїйствовац“. Попри молитви важни добри діла и чувство гу ближньому, активно дїйствовац, а на добробут и благостан заєдніци. Тоти жени ище ше активно закладаю и дїйствую же би медзивирски дијалог бул квалитетнейши и активнейши. Того року будзе Шветова конференция ШМД-а у Бразилу и там будзе одлучене чи ше у єденим од рокох - у периодзе од 2020. по 2025. рок - будзе модліц и за нашу державу, Рєпублику Горватску. Кед одлуча же ше будзе, жени ше найду пред задачу приказац даяки проблеми котри залапели Горватску и написац молитву. Потамаль, гєвто цо нам найблїзше и интересантне, 2019. року модлі ше за наших сушєдох и їх державу Словєнију.

За коєц, як цо и питане у тогорочней молитви, не згорше кеди-некеди поставиц себе питанє: „Як ше одношим спрам тебе, мам ци право судзиц чи не, чи сом можебуц несправедливи/несправедливи и цо робим по тим питаню?“

Мануєла Дудаш

ВЕЛЬКА НОЦ У ОСИЄКУ

Попри веліх римокатолицьких церквох у Осиеку находзи ше и єдна грекокатолицька.

До грекокатолицькей церкви ходза Руснаци, Українці и часц Горватах хтори тей вири, а парох Стурко порядне наказує троязично.

На Вельку ноц, часц вирних приходзи на 7 годзин рано кед почина Воскресна утриня. Дораз по Утрині предлужує ше Служба Божа, а по Служби шлїдзи благослов паскох.

Дзепоедним вирним по церкву треба путовац на автобу-



Пошвецанє паскох



Обход коло церкви на Воскресну утриню

су лебо на авту, але ше намагаю голем даскельо раз рочно присц до «своєй» церкви. Прето церква того дня ма окремно шветочну атмосферу, а радосц Исусового воскресеня прелїва ше на твари вирних. Так було и того дня на Вельку ноц у Осиеку, у грекокатолицькей церкви Христа Царя.

Апостол читала шефра Теодозия, а о. Стурко пречитал винчованку крижевского владики Николи Кекича.

А.Балатинач, Фото: А.Балатинач

ВЕЛЬКА НОЦ У РАЙОВИМ СЕЛУ

Свята Служба Божа у церкви святого Йосафата у Райовим Селу на перши дзень Велькей ноци започала на 5 годзин рано зоз Утриню, после хторей служена Велька Служба Божа, а по єй законченю, як то у нас звичай, парох поблагословел паски. До церкви пришли числени грекокатолицьки вирніки

же би преславели найвекше християнске швето, воскресенє сина Божого Исуса Христа.

По пошвецаню паскох вирніки ше за-тримали у розгварки зоз своїм парохом Олегом Закалюком.

Мария Закалюк



Паски за пошвецанє



Медзи вирніками були и дзеци

ПАСХА ХРИСТОВА И ДЗУРЯ У ПЕТРОВЦОХ

Шветковане Пасхи Христовей каждого року окремно на свой способ. Окремно бо ґу шветкованю тей велькей події котру през вецей дні зазначаеме, рижни елементи маю свой уплів на чувство и духовне искуство котре тих дньох доживюеме.

У першим шоре то квітна недзеля, Исусов уход до Єрусалиму же би з учениками преславел швето Пасхи (Pessach). Же би похопели цо то наша Пасха, треба перше порозумиц швето Пасхи при Израїлцох. Без жидовскей Пасхи нет ані християнскей Пасхи, лем прето бо Исус у рамикох жидовского похопйованя Пасхи раз занавше придал себе за жертву помирніцу. Квітну недзелю того року будземе паметац по уж розквітнутих багніткох котри лецели на шицки боки, а заш лем швето було красне и як тому и швени радосне, бо уходзаци до Єрусалиму Исус вошел медзи своїх преславиц найторжественше швето. А за Торежство торжествох ше и ми праве рихтали, прето у пополадньових годзинох на Квітну недзелю була велька споведз.



Велька ноц праве у тим велька, же ше у ноци зоз суботи на недзелю Воскреснуца служи саночне на спомин воскреснуца Христового. Перша часц при гробе здогада ше жертви Христовей, його хованя у надії тродньового воскреснуца, а вец ше плащаница уноши и шлїдза обход и розшпивана пасхална утриня. Обход того року бул у своїм трецим кругу опирскани з дижджом, але и зоз тим розшпивани Христос воскрес як и святочне предзваняне дзвонох було чуц през суботню ноц, док ше шпивало на чещ воскреснуца Христового. На саму недзелю Пасхи церква була виполнета як з людзми так и зоз кошарками. Падал диждж та и Служба и швецене едлох було нука у доме Божим. Кед шерцо полне радосци, ані диждж то не може помуци. О тим зме ше ошведочели на цаловечаршей програми котру на перши дзень Швета у доме култури давал петровски КУД „Йоаким Гарди“.



На Вельки (желени) штварток здогадли зме ше пасхалней вечери, постановеня Евхаристії, остатніх Исусових упущеньох нам його учеником. Тоти остатні Исусово слова то фундамент Християнства як и постановеня Евхаристия без котрей нет Церкви Христовей. Здогадане на Юду, школа неосудзованя и шире Петрово каянє, надолполню евхаристийну постанову. Вельки пияток дзень розважованя муки Христовей. Вечурня зоз литургию Василя Велького зоз прекраснима виривками Старого и Нового завиту, як и окреми тексти котри ше шпиваю лем на тот дзень, шведоча о окремним милосердию Бога ґу каждому котри го зоз своїм шерцом гледа.

Спомедзи богатих служеньох Велького пиятку значна Вечурня з покладаньом плащаницы до гроба. Кажды рок ше жани трудза оквециц Христов гроб, та и того року було удатне. Церква була попораєна, чувство любви за Христа през одреканє почувство-

вана и у роботы церковного одбору и швичкарох, котри од свойого часу одбили же би ше за швета порихтало не лем у олтарє и церкви, але и коло церкви. Гоч и падал диждж на сам дзень Пасхи, не могло ше не видзиц власну жертву и закладане же би тоти дні були наисце дожити у красним и пошореним. Обход з плащаницю коло церкви на Вельки пияток и шицки други побожносци одбути на тот дзень ведно зоз строгим постом обединєли розважованє о Христовей жертви, як и слабосц человека котри часто меня свойо постанови. Дошлїдносц то приклад котри нам Христос дал як идеал у своїм одходу на Крест.



Велька субота дзень цихей молитви, розважованя и можлівосц за св. споведз. Церква була отворена цали дзень, у цихосци Храму Божого могло ше застановци на хвильку, келью кому було потребне. Дзеци ше зменьовали у стражи при Христовим гробе. Швичкаре котри тих дньох як и шпиваче найзанявши з паноцом коло богослуженьох тиж мали часу за молитву.



САЛА ОСТАТНЕЙ ВЕЧЕРИ

тайна
тайна то веліка
непорозумліва
розуму людському

у мрії дванацме
и ти
вигваряш
чудесни слова
и даруєш им
себе

остатня вечера
зоз своїма
и зоз цудзим
не твоім

пертваряш хлеб и вино
до свогого
цела и креви
и даваш
даваш им
даваш
цалому швету

на каждой служби
з думками сом там
на месце
у сали
остатней
вечери

DVORANA POSLEDNJE VEČERE

tajna
tajna je to velika
nerazumljiva
razumu ljudskomu

u mašti dvanaestorica
i ti
izgovaraš
čudesne riječi
i darivaš im
sebe

posljednja večera
sa svojima
i tuđim
ne tvojim

pretvaraš kruh i vino
u svoje
tijelo i krv
i daješ
daješ im
daješ
cijelom svijetu

na svakoj misi
mislina sam
na mjestu
u dvorani
posljednje
večere

Любица Гаргай

ЖИВОТ У ВАЛАЛЄ

З парастским животом
теди ше там жило,
як то дараз будзе
ані ше не шніло.

Рано ше ставало
такой кед швитало,
фриштик ше рихтало,
на польо зберало.

У каждим обисцу
вельо статку мали,
крави, а и швині
до чорди пуццали.

По цали зме тидзень
на польо ходзели,
а всоботу зме ше
на драже бавели.

А внадзелю рано
сцело чи не сцело
то на Службу Божу
кажде пойсц мушело.

Вечар после дзешец
ше не оставало,
бо ше знова рано
зоз слунком ставало.

Здогадам ше койцо
гоч то давно було,
ша на свой ше валал
нігда не забуло.

Нігда це валалу
мили не забудзем,
у куцику шерца
вше це ношиц будзем

Пишкुरевци мойо
ви ше барз меняце,
кедишні у моіх
очох оставаце.

Мелания Пап

МАЙОВИ НОКТУРНО

Вечара майового кед ши одходзел...
Яблоня, хижа под стреху
и гнізда перших ластовкох.
Пах шена покошеного,
шпиванє цверчкох и
бреханє псох на ланцу...
Яблоня пред хижу цо остала,
лем седемнац пупча
того року мала.
Прешли уж велі роки...
а яблоня ище стої.
Под яблоню яблоньки
вельо пупча того року мали.
Од першого квеца цо квітло тей яри...
Вельо ши овоци накаламел
росли велі на твоєй длані,
вельо ши церня пресадзел.

Розвинчал ши окуви
и ланци цо младосц твою
по цемніцох жарли.
Полінча ши вельо попил.
Вельо вина, вина ше вельо
розляло за тото цо нешка
стої.
Писні велі написани
уткали до нашого человека
любов и надію.
Заорани бразди глібоко,
виплецени нїтки человека, хтори свойо
люби
и свойо гледа,
цудзе не сце, а цудзому дава.

Звонимир Барна



ДЗЕНЬ МАЦЕРИНСКОГО ЯЗИКА У РИЄКИ



Учасніки програми

Дзень мацеринского языка у Риєки того року отримани 23. фебруара на 19 годзин у Матки пензионерох у Риєки, а у рамикох манифестациі Европского дня мацеринского языка. КУД Русинох и Українцох ПГЖ «Рушнк» перши раз того року організовало таке збуванє, з оглядом же и у сновательним смислу Дружтво ма задачу пестивац и зачувац мацерински язык. Нащива була солидна, але не спрам обчєкованьох.



Владимир Провчи преподавач

Поставена була вистава наших виданьох Новей думки и Думкох з Дунаю, як и других виданьох Союзу Русинох РГ. Порихтани и пано з руску азбуку, виривками зоз книжок на руским языке и фотографії з наших литературних вечарох.

На початку привитне слово отримал председатель КУД «Рушняк» ПГЖ Владимир Провчи хтори порихтал и кратке преподавнє на тему значности мацеринского языка, кодификованю руского языка, способ очуваня и пестованя руского идентитету у РГ, о сримских Руснацох и значеню Гавриїла Костельника за руски язык.

У другой часци програми представени три книжки поезиі Владимира Провчия, отворена вистава виданьох на 10 днї, а по законченю програми отворена кратка дискусия.

Присутни ше затримали и на друженю и коштованю наших традицийних єдлох.

Совет за национални меншини софинансовал тоту манифестацию, котра за Руснацох хтори жию у вельким гордоским штредку, у котрим су виложени моцней асимилациі, окремно значна пре зачуванє националней и культур-



Вистава руских виданьох



Панї Сабина Стоянович чита поезию

ней свидомосци.

Зоз нашей жупаниі єст и мало зацїкавених младих за Летни школи руского языка у Ораховици, та ше требама намагац у Риєки, у чиім околїску бивама, цо частейше організовац вечари пошвєцєни языку и култури Руснацох.

Владимир Провчи



ОТРИМАНИ ТРАДИЦІЙНИ ВЕЛЬКОНОЦНИ



Хлопська шпивацка секція КУД «Яким Гарди» Петровці



Гудаци



Дзецинська секція



Виривок руских танцох

Традиційни тогорочни концерт КУД «Яким Гарди» зоз Петровцох отримани на саму Вельку ноц, 14. априла, у петровским Доме култури, а з нагоди 90. рочніци од народзенья учительки Вири Гудаковой, 240. роки од снованя Крижевскей епархії и 40. роки од шмерци др Федора Лабоша.

У преполней сали патрацох наступели шицки секції того Дружтва, од наймладших по найстарших аматерох, а тиж так медзи німа були и нови танцоше котрим то бул и перши наступ на сцени Дома култури у Петровцох.

У богатим змисту двогодинового концерту наступели хор, оркестер, танечніки и вокални солисти, та Петровчане и їх госци мали нагоду опатриц културну програму пошвечену нашому найвекшому церковному швету Велькей ноци.

Зоз Христос воскрес шицких присутних привитал Томислав Рац, котри шицким пожадал щешліву и благословену Вельку ноц, як и вельконоцни швета и же би их препровадзели у щесцу, здравю, радосци и любви. Концерт отворела Хлопська шпивацка група котра ше на початку представела зоз двома рускими писнями, а такой после предлужела виводзацка група танцошох зоз Рускими танцями. Дзивки пооблекани до руских пасових сукньох и зоз завязанима баршонями на глави забліщали на сцени, а младосц и краса були попровадзени з аплаузом вирней публики. Верим же ше дзепоедни могли здогаднуц на свою младосц и танец котри и вони танцовали. Програму предлужели наше наймладши аматере и то танечна група котра одтанцовала Руски народни танци. Радосц Велькей ноци указала и дзецинська шпивацка група зоз писнями Шей, голя, голя, Априлска природа, Ишла коза рогата и Мак, а вокални солиста Саша Бильна одшпивал писню Пчолки у провадзенью диригенткині Ані Гришук Гайдук. Дзивоцка танечна група предлужела програму зоз танцом Ей млінару, млінару. Же би ше танцоше преблекли до другого облечива ускочел хор зоз двома писнями. Красу хлопского шпиваня и пестованя рускей писні публика знала оцєніц кеди треба и заляпкац зоз длугоким аплаузом вредним аматером. За дочаровац атмосферу Закарпатя, Прикарпатя и Буковини постарли ше танцоше зоз танцом Опришки Олекси Довбуша – Дедіка.

Же би ше вешеле предлужело танечни ансамбл ше предсавел зоз Русинским пастирским танцями принєшенима зоз Горніци, дзе наше дідове були пастире. През цали танец публика не бановала своєю длані у наградзованю з аплаузом. Аня Гришук Гайдук одграла симфонию Й. Штрауса «На красним белавим Дунаю». Одпочивок уж шицким вше баржей треба, а же би ше танцоше ище кус одпочинули, хлопська шпивацка група одшпивала два писні, Ловар и Дому шуагй дому. На концу ше танцоше од своєї вирней публики одпитали зоз козацким танцом Гопак, на одушевиє и паметанє шицких присутних и госцох Дома култури у Петровцих, на добру ноц и по идуци концерт, а жридлова група одшпивала писню На многая літа котру шицки присутни у Доме култури ведно зашпивали.

Режисер концерту и хореограф шицких танцох бул аниматор култури при Союзу Звонко Костелник, руководитель хору Мирослав Дудаш, а руководитель оркестру Звонко Еделински.

Звонко Костелник, проф.

КОНЦЕРТ КУД «ЯКИМ ГАРДИ» ПЕТРОВЦИ



Дезцинска секция «Петровски ноти»



Чесц дзивоцкого танцу



Чобански танци



Часц легіньского танцу



Дезцински танци



Атрактивни танечни фігури



Дует Михайло Голик и Аня Гришук Гайдук



Привит патрачом

ОТРИМАНИ КУЛТУРНИ ВЕЧАР РУСНАЦОХ У ЗАГРЕБЕ

Културни вечар Руснацох у Загребе отримани 25. марца у дворани Кромосовой турні у Улічки городу Вуковару з початком на 18 годзин и то зоз представу „Державни крадош“, хтору на текст Фадила Хаджича режирал Томислав Рац, а у виводзеню КУД „Яким Гарди“ зоз Петровцох. Організатор збуваня мр сц. Ириной Мудри, Представитель рускей националней меншини Городу Загребу. После представи фолклорна и тамбурова секция истого дружтва представела ше зоз кратшу програму руских народних танцох у виводзеню наймладшей и старшей фолклорней секції. Радосц нашей писні и танцу предлужела ше у ресторану Казабланка з домашніма и госцями.

Звонко Костелник



Троме драмски аматере



Дзивоцки закарпатски танци



Танечни наступ у Загребе



Виривок представи у Загребе



Томислав Рац и Кристијан Медеш



Руски народни танци



Загребска публика

РУСНАК И ТЕАТЕР

Дески котри живот знача цікава руску заєдніцу уж вещей як єдно столітіє. Перши писани податки хтори Дюра Лятак виноши у своєї кніжки *Театрални живот Руснацох* записани у *Руским календаре* и *Руских новинох* далекого 1922. року, але ані вони не подполни, не наводза ше точни назви драмских ділох, хто авторе тексту, хто режисер, шицки глумци и подобне. Так 1921. по писних податкох коцурски глумци виведли перши театрални фалат, а потим Керестурци 1926. року, Петровчане тиж 1926., Миклошевчане 1928., Райовоселци 1935., Пишкурєвчане 1936. Народ без писаного слова и живеї бешеди, односно язика не народ, вон препада и асимилує ше до себе найблїзшей векшей етнічної заєдніци и зоз часом нестала.

Сами початки театру були вязани зоз учителями котри зоз дзецми поставяли и виводзели слички зоз духовного живота, як и зоз живота народу. Зоз роками ше театрални живот розвивал, кажде руске место старало ше оформиц театралне дружтво котре виводзело представи на руским язика, од Коцура, Керестура, Петровцох и шицких других наших местох.

Же бизме у тим тексту не чилшєли историйни податки и бешедовали о прешлих славних часох, бо о нїх векшином знаме, жаданє ми поставиц питанє каждому Руснакови, а окреме гевтим котри у нешкайшим чаше маю одвичательносц за руски народ на тих просторох, як у политичним, так и у културним смислу и себе видза як преднякох народу, ДЗЕ НЄШКА ТЕАТЕР МЄДЗИ РУСНАЦАМИ, дзе його место у живоце Руснацох нешка? И того року нам ше и коло шицких почечкосцох удало поставиц драмски фалат на петровску бину. О даякеї велькеї квалитети чежко бешедовац, бо, як перше, остали зме на малим числу глумцох, чежко найсц текст, треба го преложиц и прилагодзиц, але зоз упартосцу удало нам ше 18. марца дац премиєру у Петровцох.

Остатнї даскельо роки звичай же би ше премиєра драми у петровцох дала першей суботи у априлу мешацу, але того року нас попонагляла информация зоз Дому култури Руски Керестур же ше мемориял Петра Ризнича Дядї отримав од 16. по 23. марец. Пре тоту причину зме можебуц одредзени

ствари не доробели и не витворели так як зме сцели. У Керестуре зме, як и каждого року, крашне прияти, но нажалє мемориял того року барз охудобнети, нет Коцурцох, Дюрдьовчаньох, Шидяньох. Чи наисце тоти дружтва престали робиц або можебуц не сцигли пре уранени термин отримованя мемориялу, котри мешац днї скорей як прешлих рокох, або медзи аматерами нестало заносу и любови спрам сцени? На тото питанє руска интелектуална гарсточка треба же би нашла одвит. Вшелїяк же танец и писня барз значни у єстве єдного народу и без нїх не можеме обстац, але язик, бешед и писане слово на власним писму и власней мацеринскеї бешеди маю превельке значенє же бизме ше их одрекали. Опатрїме наше дакедишнї руски енклави як цо то Пишкурєвци и Райово Село, дзе нешка уж такповесц нет ані старших котри знаю по руски бешедовац, а дзе млади, не маме у тих местох можливосци настави у школи по руски або дружтва, та гоч и од 10-15 членох котри би поставяли драмске діло и на тот способ пестовали язик и усадовали млади любов ґу власней бешеди, нажалє нет интересу тих котри поставели драмске діло по руски же би го пришли одбавиц пред їх публику. Та най би перши раз було 10 патрацох, други раз будзе вещей.

А ми Руснаци як кед бизме задримали и не бриґа нас цо ше нам случує, загойсал нас модерни и лагодни живот и не видзиме далєї спред носа. Чи даєден народ коло нас гаши своєю театри? А ми? Ми народ зоз єдну богату столїтну драмску традицию и прешлосцу помали як нароком гашиме нашу театралну сцену. И кед ше влапице до роботи не легко, тексти по руски нет вельо, треба их преложиц и прилагодзиц по руски, мац глумцох котри то одбавя, а то ище єден од векших проблемох. Старши аматере не маю дзеку, гваря же им обовязки и работа не допуцую одвоїц час за таке дацо, а млади або на интернету або у кафичу.

Велї млади достали талант, но не хасную го, заруцени є дзешка за буджаком, бо, гат, то лєм єдна обовязка вещей од хторей нет хасну! Насправди так, глумцом, режисером и техници єдина награда аплауз публики. Не легко ше лапиц до тей роботи и цалу жиму учиц текст ужиц ше до улоги,

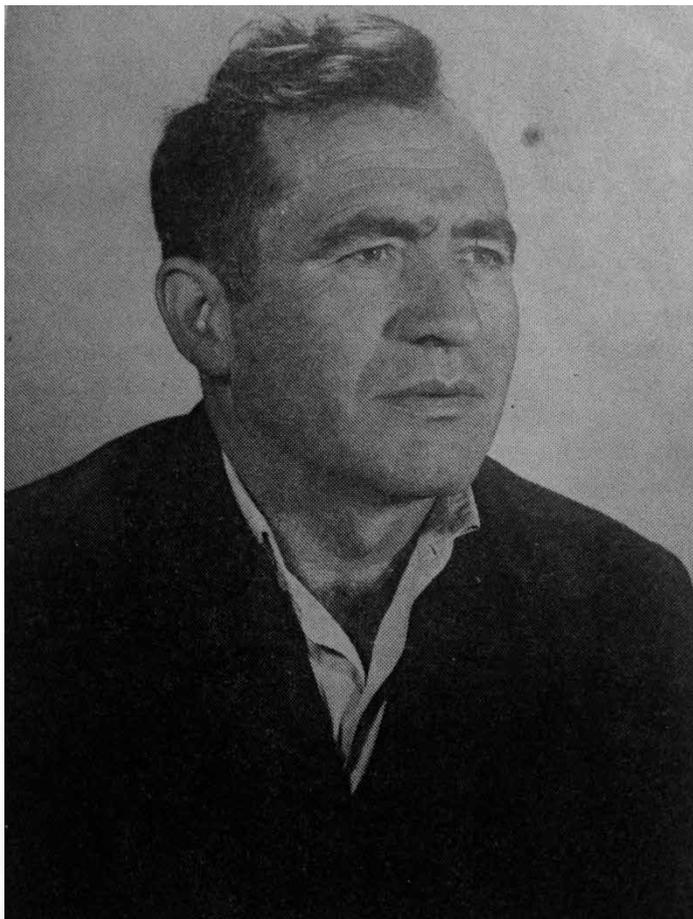
ходзиц на проби и по жими и шнїгу, и вец тоту улогу одбавиц. Гоч работа коло театру не легка, може ю оконцовац менше число юдзох, 5-8 особи можу поставиц квалитетне драмске діло котре може зацїкавиц публику, але окрем Петровчаньох, ані єдно наше дружтво, голєм у Горватскеї, не лапа ше тей роботи. У векшини наших дружтох треба порушац драмску роботу, кед би 4-5 дружтва робели, було би конкуренциї, глумци би мали причину цо лепше и квалитетнейше бавиц улоги.

Над станом театру требаю ше задумац и сами Керестурци, прецо нам драмска діялносц спадла на нїзки конари. Будзе требац вельо упартосци у тей роботи же бизме знова розвили драмску діялносц медзи Руснацами и врацели ю на уровень котри мала у прешлих часох. Циль драмского діла не лєм поставиц го, вивесц пред публику и готове, до рока го треба забуц. Воно треба же би було сучасне и на духовити або траґични способ указало на дружтвени и людски хиби и на тот способ будзе коректор у нашим гледаню лепшого и щешлївшого способу людского живота. Публику треба понукнуц на роздумованє, а не же би забула шицко цо чула и видзела накадзи видзе зоз театру.

При нас Руснацох театер ма и функцию зачувац бешеду, а поготов при младих. Можеме себе лєм задумац як би младеж у Пишкурєвцох, Винковцох, Райовим Селу, Вуковаре, Миклошевцох крашне мала нагоду слушац и учиц руску бешеду, ище кед и сама у тим учествує, и кад би ше у каждим дружтве виведло голєм 6-7 представи през рок. Можебуц ше руководителе наших дружтвох тарґню и у своїх дружтвох порушаю роботу котра не гледа вельки финансийни средства, але гледа систематичну и упарту роботу. Нашо предки лєм зоз тоту упартосцу и свою твардоглавосцу у очуваню своєї рускосци обстали и творели драмски тексти и діла остатнї сто роки, а ми, модерни Руснаци, у тих наших модерних часох компютеризациї и напредку шицких напрамох людского живота, та так и розвою театру и його значеня по цалим швецє, вжали себе привилєґию загашиц театер на своєї власней РУСКЕї бешеди.

Томислав Рац

СИЛВЕСТЕР ЕРДЕЛІ – ПОЕТ З НАРОДУ



Силвестер Ерделі нашим читачом познати уж шейсц децениї, як под власним меном и презвискон, так и под псевдонимом „Лесови“. Познати є як поет чия поезия вишла зоз валалу, зоз леса, зоз ровніни, зоз одгуку шекери...

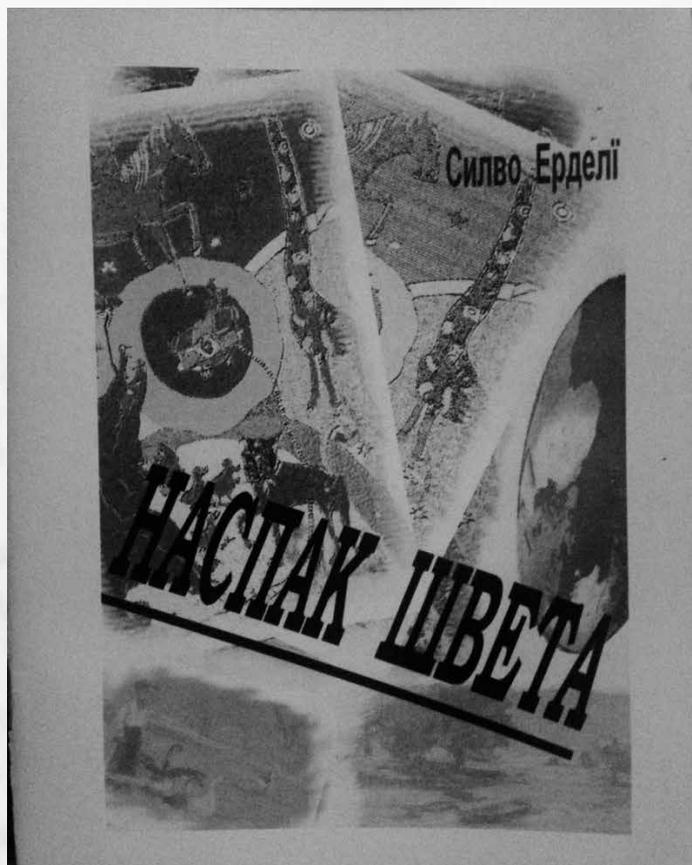
Народзел ше 8. юния 1930. року у Петровцох, дзе и умар 19. юлия 1996. року. Оцец Михал (1898. – 1977.) и мац Веруна (1897. – 1991.) мали двох синок. Силвестер мал старшого брата, Якима, котри погинул у Другей шветовой войны.

Основну школу, пейц класи, Силвестер закончел у Петровцох. Гоч бул природно бистри и начитани и жадал предлужиц дальше школованє, як гвари Данил Гарди у книжки „Наспак швета“, остал земледілец. „Бо, оцец же би єдного дня док остари не було хто заорац бразду жеми на їх ґрунту, хтори ше, гоч у воєних рокох пред Першу войну, звекшал аж за дзешец гольти. Мало хто теди у валалє свой масток звекшал з двох на дванац гольти як цо то пошло од рук Маслейовим, дзекуюци пенєжу цо Силвов дїдо, тиж Михал, заробел у Америки.“ (Силво Ерделі, *Наспак швета*, КУД Яким Гарди, Петровци, 2005., бок 5.) Так Силвестер Ерделі остал у валалє, ту прежил свою младосц и ту ше оженєл. Оженєл ше зоз Андєлку Рацову зоз котру мал двох синок: Якима (1959.), ТВ знімателя, и Звонимира (1963.), хтори по дипломованю на Польопривредним факултету у Новим Садзе дзешец роки робел як новинар у рускей редакції Телевизії Нови Сад.

Цо ше дотика культурно-просвитней роботи, Силвестер Ерделі бул визначни член КУД-а „Яким Гарди“. Як культурно-просвитни роботник бул руководитель читальни, пору-

шовач веліх культурних акційох, їх реализатор, дописователь тижньових новинок „Руске слово“ и заступник виданьох НВРО „Руске слово“ у валалє. Бул и зазберовач народного скарбу, єден од инициаторох формованя музейней збирки у Петровцох котра преросла до музейней вистави. Фаховци зоз Музею у Вуковаре фахово ю обробели.

Творчосц Силвестра Ерделя ноши прикмету ровнінского валала. Бул лирична душа, опита зоз красу петровского видокругу, залюбени до культурного наслідства свойого валала, як гвари Дюра Латяк у книжки „У лєшику при валалє“, Силвестер Ерделі и сам зашпивал. Не так схопно як школовани поет, алє щиро. Зложел на папер тото цо ше до його души усаждало на таки способ яки му указала у першим шоре руска народна шпиванка. „Мотиви його писньох дакеди таки блізки народним, же можу у даєдней хвильки сподабац аж и на варианты (наприклад – ЗАКУКАЛИ ДВА КУКОВИ нагадує народну ЗАГУРКАЛИ ДВА ГЕРЛІЧКИ, або НЕ ЗРУБУЙ, НЕ СЦИНАЙ, потим ИДУ ХЛАПЦИ, СОКОЛІКИ з народну ЗА ДАЛЕКИМ НЕБОСКЛОНОМ; писня ДУЄ ВИТОР аж и пребарз подобна украинскей ВІЮТЬ ВІТРИ), алє єст у ніх цошка цо зоз собу ноши авторов печач, цо превагло же би ше и тоти писні уключели до збирки. Тиж так и мотив писні даєдного нашого познатого автора присутни при Ердельових писньох, без огляду на тото чи вон у датеї хвильки бул того свидоми, або не (напр. його писні О ВРАЦ ШЕ МИЛИ СИНУ и ЧАСИ ПРЕХОДЗА зоз своїма мотивами барз подобни писні Михала Ковача „О врац ше мили“...). (Силво Ерделі, *У лєшику при валалє*, Руске слово, Нови Сад, 1977., бок 8.) Но, и тоти писні маю вельо ориґинални елементи и зоз тим їх вредносц зачувана.



У ЛЕШИКУ ПРИ ВАЛАЛЕ

У лешику при валале,
єст красни тополі
и кед на ніх я попатрим –
шерцо ме заболі.

Бо под тима тополями
дзівче я любовал,
вирносьц свою и серденько
я ей подаровал.

Док желене лісце було
та зме ше сходзели
и под тима тополями
любов находзели.

Зоз суцаньом дробних лісцох
любов ше злівала,
бо ми вона першу любов
од серденька дала.

Але на тих уж топольох
лісце давно спрело
и мнє дзівче цо сом любел
навше зохабело.

(Силво Ерделі, *У лешику при валале*, Руске слово, Нови Сад, 1977., бок 39.)

Стих Ердельових писньох не вше гладки, вибор слова не вше найадекватнейши, але його думки ясни и легко паметліви. Часто виберал мотиви зоз прешлосци, ошпивовал социялну неєднакосьц и ей трагічни пошлідки на живот младих. Писал и о мотивах зоз сучасного живота. То обачліве у першей часци презентованей збирки дзе часто знал зашпица о братстве и єдинстве народох у бувшей Републики Югославиї.

За Ерделя ше може повесц же послужел як приклад єденого од безчислених народних поетох, авторох народней пісні. Озда вона при людзох такого профила и наставала. Преносаци ше з устох до устох, вона ше дополньовала, дорабяла, же би конєчну форму достала при першим запису. Но, з тим вона не трацела стари способ преносеня з колена на колєно. При записованю замерковани пременки. Так ше добили нови вариянти, а дакеди и цалком нови пісні з истим моти-

вом або мелодию. Не чежко предпоставиц же кед би Ердельово пісні настали у тедишнім часе же би и вони прешли през исти доробки з боку народних шпивачох. Прейг тих пременкох їх зачатнік бул би забути, а пісні би ше як нова нітка уткали до основи народного поетичного скарбу. Тота думка наводзи нас до Ердельовой пісні „У лешику при валале“ котра вошла до народу преїг мелодії Якіма Сивча. Може ше замерковац ей два вариянти: сримска и бачванска, и попри тим же маме розвити комуникаційни средства преїг котрих ше шпиванка репродукує у оригіналней форми.

Ище єдна пісня, дзецинска, мнє барз красна.

ПРИВИТ ЯРИ

Якимчо и Дзвонко, брацикове верни,
вжали зоз лади клубешко цверни.

Зоз пойда зняли красни папери,
шарканя велького крашне справели.

На длугу цверну його звязали,
преїг ширих польох зоз нїм бегали.

Витор им помог, задул широко,
дзвигнул шарканя гет-гет високо.

Дзвигнул високо под били хмари
най ноши привит тей красней яри.

(Силво Ерделі, *Наспак швета*, КУД Яким Гарди, Петровци, 2005., бок 37.)

Силвестер Ерделі бул поет з народу, поет чия поезия ноши прикмету ровніни, валала, леса, поет єдноставного слова и думки хтора легко паметліва. Дзекуєме му на красних писньох.

Андрея Магоч, проф.



Блукал ше я по тим швецє

ЗЄДИНЄНИ АРАБСКИ ЕМИРАТИ - ДУБАЙ

Початком 2017. року мой брат Владимир поволал ме же бим ведно з ним нащивел Дубай, до хторого вон уж даскельо роки ходзи на одпочивок, же бим и сам видзел тото будовательне чудо, хторе ме як будователя бизовно будзе цікавиц. Тота його идея зисцєла ше початком марца мешаца.

02.03.2017.

Зоз Цириху зме до Дубаю полєцєли на вельким авиону Аирбуса А 380, дзе зме сцигли за 6 годзини. Дубай спарм нашого часу идзе 3 годзини напредок, так же зме ше там нашли другого дня. Перши упечаток на мнє охабел велїчезни аеродром, познєйше сом чул же будовательна концепция Дубаю то мац шицко найрозкошнєйше и найвєкше. Шицко цо сом обишол указало ше праве таким.

Рушиц зоз аеродрому мож лєм на таксию, а таке вельке число таксийох нє могол сом анї задумац (познєйше сом дознал же их єст коло 10.000), хтори лєм приходза и одходза, алє пре добру оргєнизацию шицко ше барз швидко одвива.



Високи будинки

Шлїдуюцє искуство то воженє у таксию, у хторим нїкому живому нє приходзи на розум же би ше нє закапчал на заднїх шедзискох, бо кед вони загамаю шицко пада на путнїкох хтори леца напредок.

Перше стретнуцє зоз городом вноци нє мож описац иншак окрем чаривне, шицки будинки богато ошвицєни як за Нови рок. Вєкшином то барз високи будинки мєдзи хторима, так повєсц, нєможлївє найсц два єднали.



На аеродрому у Дубаю

За перши дзєнь було нам досц и авионох и таксийох, и високих будинкох, та зме ше руцєли до посцєлї и заспали. Другого дня зме ше зобудзєли и, як то уж у нас шор, перше попили кафу, а вєц зме рушєли розпатрац Дубай зоз жеми.

Перши информации же Дубай ма коло 1,3 милони жительох хтори биваю у городу збудованим у остатнїх 20 рокох на месцє дзе по тєди бул сам писок.

Тєраз ше ту находзи супермодєрни город збудовани за потреби туризму, а туристох наисцє єст вшадзи, на шейталїшох, коло каналох, у тарговинских центрох, на побережю моря, на ладьох, вельких и малих яхтох хтори пополнєли марини, алє нєпрєривно вожа туристох.

Вєрим же шицким познате же богатство Дубаю настало на нафти котрєй маю вєльо и находза ше на 8. месцє у швецє по нафним богатствє. По пре-



Попатрунок на марину

находзєнє нафти то була худобна жєм хтора ше бавєла зоз тарговину и ловом на бисєри. Зоз прєнаходзєньом нафти шицко ше прємєнєло. Нєраз було вєльо пєнєжу за хтори роздумовали цо з ним робиц. Кєд порозумєли же нафта нє будзє тирвац вично, орєнтовали ше на туризєм, а же би прицагли туристох почали будовац таки обєкти котри у дєднєй форми були найвєкши на швецє. Так маю найвисши будинок на швецє високи 824 мєтєри, найвєкшу тарговину, найвєкши гиподром, найлуксузнєйши готєл итд.

Луксузни тарговински центри полни з тарговинами зоз цалого швєта найпознатших швєтових маркох, алє и цєнох котри тому одвитую и розкоши котру чєжко описац.

Пияток 03.03.2107.

У Дубаю тєраз жима, рано тємпєратура 22 ступнї и гоч зме на морю воздух сухи.

Моя жєна «найлєпша на швецє» як бизмє гуторєли Е. Кишон и я, пришла зо мну до Дубаю, хтори припада Арабским емиратом хторих єст сєдем: Абу Дубай, Дубай, Схарях, Айман, Ум ал клавин, Рас ал кахмаих, Фюаирах.



Марина вноци

Емирати ше находза на востоку Арабского полуострова дзе ше находзи Гормузки морєуз. Координати 25 ступнї сивєрнєй ширини и 55 ступнї восточнєй длужини, а од Цириху су оддалєни 4 626 киломєтри (за тєраз нєт дирєктнєй вязи Загрєб - Дубай). У шицких емиратох жиє коло 8 милони людзох, язик им арабски, а вира муслиманска. По богатствє нафти вони на осмим



Розкош енетриєру

месце у Швеце (перша Русія, друга Саудийска Арабія и так шором). Заробок зоз нафти принісло им вельке богатство и поставело ше питанє як го уложити. Шейк Дубаю одлучел ше за туризм и цалу жем подложел тому.

Почали ушорювац город Дубай, правец високи будинки, готели, автодраги зоз 7 пантліками, трамвайски драги, метро котри скоро цали на слупох, супермодерни станіци, чисти и шорови як у больніци. У даєдних часцох лем модерна архитектура, а у даєдних є мишана зоз жридлову домашню архитектуру.

Транспорт засновани на класичним трамваю, метроу и таксийох, бо пешо нєможливе вельо обисц гоч єст пешацки зони коло каналу и моря у хторих углавним шейтаю туристи.

Велька часц живота ше одвива у велічезних шопинг-центрох хтори вони волаю Мол. У ніх ше находза предавальні найпознатших шветових маркох зоз продуктами найлепшого квалитету, але по ценох од котрих вас може заболіц глава.

Валута дирхам и одношенє спарм куни таке же 2 куни 1 дирхам. За обиходзене єдного Мола треба голем пол дня. Ми перше обишли Ибн Батуа Мол, на-



Станіца метроу

волани по найпознатшому драгописатльови котри у 14. столітїю обишол цали по теди познати швет. Так обишол Индію, Китай, африцки жем и цалу Арабію.

Тот Мол огромни комплекс тарговинох у котрим кажди павильон єдней од жемох котру обишол и дзе заступени продукти зоз тей жеми.

Непреглядни шори людзох ту купую, а кед би требало начисліц од кадзи су, то нєможливе, а єст их чарних, жовтих, кус закурених, Арабох у длугоких билих шматох под назву кандора, женох у кратких шосох и панталонох, але и жени у буркох спод котрих им видно лем очи. Купує ше у велічезних самопослугох дзе вибор роби зоз цалого швета. Надписи на продуктох на англійским язїку, хтори иншак шицки бешедує.

Доставка ше упечаток же єст вельо вещей странцох як домашніх.



Уход до скияліца у Дубаю

Цени ше досц розликує, цо завиши одкадз проходза продукти и якого су квалитету, а вибор таки же нє знаш цо биш скорей купел. Нас цикавели їх продукти хторих нєт вельо, але су некаждодньового окремого смаку, як цо квашени мандулі, горки индийски орехи, урми полнени зоз чоколаду и пистациями, и велі други.

Несподзива шоровосц и чистота шицких продуктох, окреме риби и мяса котри паковани и виложени так крашне же нє мож очи одліпити.

Иншак, у ніх пияток нєроботни дзень и людзе виходза до шопингу як на забаву, але и вечар до ресторану на вечеру и то зоз цалу фамелию.

Собота 04. 03. 2017.

Будинки векшином у склу и цали час муша робиц клими, а тиж так и у шицкох предавальных и таксийох.

Такси служба барз добре організована, шофере одлични, а вожели зме ше у таксию котри прешол 800 000 километри за 4 роки и ище вожи. То векшином японски авта, найчастейше Тойота Корола. Уход 5 дирхами (10 куни), 1 километр воженя 2 дирхами.

Недзеля 05.03. 2017.

Вечар зме ше шейтали по промена-

ди котра крашне ушорена, шицко од камених коцкох дзе доминую богато ошвицени турні, а у каналу пліваю ладї полни туристох котри вечераю на ладьох и панорамски розпатраю марину Дубая. На ладьох домашні славя родзени дні и други преслави, чує ше їх музика, але нєт лярми и гласного шпиваня.

По дражкох нєт ані єдного паперика або другого шмеца. Мнє було цикаве же коло каждого преходзєня драги або коло гарадичох маю рампи за инвалидох або дзєцински кочици. Лавки за одпочиванє тиж так єст на каждам крочаю, а так исто и тераси, ресторани на каждам углу, але ше нє хаснує алкоголь, лем сок, чай, кафу и безалкоголне пиво.

Наргіла (шиша) ше шлєбодно кури на трасох, у ресторанох и пахнє цала улїчка (шиша специялна мишанїна пахнячих травох и доминантного паху яблука, ружи и велі други пахи котри ше курия так же дим преходзи през воду).

Барз велька розлика у шоровосци медзи Дубаюм и на приклад Каиром, цому сом осбнє шведочел.

Пондзелок 06.03. 2017.

Велі будинки векшином маю 2-3 базени за ошвиженє и вец нє чудо же Дубай ма вельке трошенє слаткей води хора ше доставка зоз дестильованьом морскей, а без хторей би у Дубаю нє було нічого желєного.



Дубай з моря

Коло того маю велічезни голф терени зоз желєну траву котру нєпреривно заліваю.

Ми можлівосц ошвиживаня тиж вихасновали и послунковали ше на дубайским слунку котре барз моцне, гоч там лєто ище нє пришло. Температури влєце дзвигаю ше аж и до 50 ступні.

(предлужи ше) **Данил Перунски**

Лепињ зоз цеском (за лепињ вельки як тепша за рерну)

За цесто потребне:

500г муки,
15г швижого квасу (1/3),
15г цукру,
15г солі,
коло 300 мл літней води.

За намащенє потребне:

60мл маслинового олею,
1,5 ложичка солі,
2-3 струча цеску (по смаку),
1 ложичка попру и
червена слатка паприга по смаку.

Пририхтованє:

1. До меншей судзини розтрушиц квас, додац цукер и половку води. Охабиц 10-15 минути най подрошнє.
2. Док квас рошнє, у велькей миски помишац муку и соль.
3. У муки направиц дзиру, усипац квас и воду хтора остала и з руками мишиц цесто коло 5-8 минути док не добиєце глатку лабду. Кед цесто уж формоване до лабди, предлужиц го мишиц на табли помученей з муку.
4. До чистой судзини усипац коло 2 ложки маслинового олею и на нього положиц цесто. Зарезац го по штрעדку, закриц зоз хлебовку и охабиц най кишнє (90 минути).
5. У меншей судзини помишац маслинов олей и нашекани цеснок.
6. Кед цесто накисло, знова го на табли премишиц и охабиц ище 90 минути най ище раз накинє.
7. Кед цесто накисло, положиц го на тепшу обложєну з масним папером и зоз пальцами го розцагнуц по тепши, прицискаючи го зоз пальцами же би на цесту остали специфични углібєня.
8. Лепињ намащиц зоз олейом и цеском, посоліц, попопровац, посипац зоз мелку папригу и рерну зограц на 200°C.
9. Док ше рерна грєє, най лепињ ище кус кишнє на тепши.
10. Лепињ печиц до зогратей рерни коло 20 минути.

Смачного!

Марияна Джуджар

Стари фотографии

БАЧИНСКИ ДЗИВКИ



“Полюбєли зме ше єдней квітней, кед били оргони сто квіточки мали...”. Оргона, квеце ошпиванє як у тей, та и у веліх других шпиванкох виroyатно прето же символізує любов.

Оргона лістопадни черяк лебо мале древо високе од 2 по 10 метери, зоз стебелками у пречніку 20-30 цм. Лісца єй єдноставни, шерцастого випатрунку. Оргони квітню на яр. Углавним су лиловей фарби, але можу буц и били, жовкави, жовти, червени, целови або белави. Квітки им маю моцни, приємни пах. Окрем найдзєних у природи, постоя и гибридни. Оргони квітню на старим древку и даю вецей квітки кед ше их не орезує. Кед ше оргони ореже вєц вони даваю лєм желєну часц, прето же сцу цо скорей надолполніц одрезани конари. Найлєпше орезац лєм преквітнути квеца же би древо не трошєло енергию за хованє нашєня. Оргони на новонастатих конарох даваю

квет аж за три роки, прето их не треба вельо орезовац. Оргони ше хова по паркох и заградкох, а часто рошню и самостойно у природи. Древо оргони хаснує ше за гравированє, правєнє музичних инструментох, ручкох за ножи и подобнє. Оргони одпорни на жимски условия, але младніки може очкодовац касни ярні мраз.

На тей старей фотографии видзимє три дзивки облєчени до руского народного облєчива, а у рукох тримаю праве били и белави оргони. Фотография настала 1958. року у Бачинцох. З лїва на право стоя бачински дзивки: Мария Варга, Миланка Лукич и Ганча Гарди. Мария Варга ше познєйше одала до Пертовцох до фамєлий Гаргай. Миланка Лукич не була Рускиня, але ше барз дзєчнє облєкала до руских шматох, одала ше до Шиду. Ганча Гарди ше одала до Райового Сєла до фамєлий Пучєк.

Любица Гаргай

ДАКЕДИ БУЛО...

У першей половки прешлого віку истого року на Шорику у Петровцох родзени троме хлапчикоўе у трох сушедних обисцох. Цешліві родичи же синох достали, ховали их и цешели ше у ніх. Кед синове дакус подросли, ведно ше на улічки бавели по праху як и шицки генерації скорей ніх. Од седем рокох, як и шицки други, рушели ведно и до школи. Понеже теди школоване тирвало штири роки и тото им швидко прешло. После законченей настави дзекеди робели и на полю з родичами, а дзекеди би ше сходзели на улічки и бавели. Так раз, кед ше вони троме зишли, надумали же як би то випатрало кед би вони були уж цалком вельки и одроснути. Же би ше так на одроснутих бавели, еден з ніх здумал и предложел же би за тото здумане бависко требали даяк набавиц и цигаретли и почац ше учиц куриц же би себе доказали же яки су насправди уж вельки.

Понеже ше то теди дзecom не давало до рукох пенєж на каждодньове розполагане, дзекеди аж и по власну дзецкову свадзбу, мали бригу як купиц доган або цигаретли. У тедишні час цигаретли ше не могло купиц у дутяну на шкатулку як тераз.

Теди дідове, кед шедзели на драже, звичайно курели доган зоз пипки, а тоти цо не курели пипку, вони лебо круцели доган до специяльных паперикох за тоту наменку або би куповали готови цигаретли у пакету. То було звичайно по тысяч цигаретли у пакету и вец би их себе, тоти цо их курели, складали до табакери кельо би ше их там змесцело и у ней би их ношели вшадзи зоз собу и курели. Табакера то була шкатулка специялно направена за складане и ношене цигаретлох у кишенки. Була направена зоз рижних материялох. Од твардого паперу та преїг звичайного металу, та аж и по злато, у зависносци од статусу и материяльного положеня власніка табакери.

У терашні часи, гоч ест по рокох старих людзох, але як ше у народзе гвари же тераз ані нет дідох, прето же терашні дідове не шедза на драже на лавочки и не куря з пипки. Тото гуторим прето же тераз хлоппи гоч су уж и дідове и маю уж досц роки, ише вше шедзаю на трактор и іду обрабляц на польо жем покля лем могу тримац тракторов кормань у рукох, а тиж так и кормань свойого газдовства по конец не випуцаю зоз рукох.

Теди було цалком иншак. Накадзи оцц постал дідо, вон на себе брал старосц старац ше о унучатох, а свойому оженетому синову препушал би роботу у газдовстве и на полю, и помагал би му у водзеню газдовства зоз власним знаньом, искуством и порадами.

У тим случаяу, гоч газда того обисца уж бул дідо, бо мал унука од дзивки, синове були

вельо младши и ише не поженети, та ише вше вон одходзел на польо обрабляц жем. Так и того дня оцц двох синох зоз того обисца попрагал коні и пошол на польо робиц. Дома зохабел старшого сина же би поробел домашні роботи и мерковал на младшого сина, на унуче достате од дзивки и, розуми ше, на товаришох младшого сина хтори ше до ніх пришли бавиц. Кед оцц вишол на кочу з обисца, младши брат пошол гу старшому и замодлел го же чи би вон сцел йому и його парняком даяк набавиц цигаретли же би ше потим вони на концу загради у винічки учели куриц и задумовали себе же яки су уж вельки и одроснути.

Старши брат бул з тей нагоди спрам ніх «велькодушни» прето же думал же кед ше вони буду там у виніци так бавиц, вон на ніх не будзе мушиц вельо мерковац, та им купел цали пакет од тысяч цигаретлох.

Тоти троме, прещешліві же достали тот пакет цигаретлох, пошли зоз нім на конец загради и там скрити у винічки до милей волі кельо сцели, тельо курели.

Там у винічки, ведно з німа бул и газдов унук, дзивков син. Кед ше там у виніци накурели, а не покурели шицки цигаретли, мали бригу же дзе и як скриц тоти непокурени цигаретли за даеден други дзень, за другу лекцию куреня. Порадзели ше теди же, понеже на хлівних дзверох удзверя широки, та же там виберу штредню деску зоз прагу. Под тоту деску вигребу тельо гліни кельо потребне за положиц тоти цигаретли и же то там будзе сигурне од очох старших, а же ше там цигаретли ані не овлажа.

Понеже ше так догварели, так и зробели, и були цалком сигурни же тото место ніхто не одкриє.

Кед газда, оцц, вечар пришол дому и випрагал коні, хлапци ше покразме припатрали же як то тераз будзе випатрац док коні буду преходзиц преїг прагу до хліва и були цихо.

Кед видзел же дідо водзи коні преїг того прагу дзе були скрити цигаретли газдов унук ше злкнул и нагло на діда скричал «Дідо, меркуйце же би конь прекрочел праг, же би не поджамел нашо цигаретли» зоз тим виволал же цо гевти троме старши хлапци робели док вон робел на полю. Не вадзел ше з німа, але ютрედзень кед ишол копац попарану кукуруцу, до коча порихтал ише єдну мотику вецей, вжал зоз собу и свойого младшого сина зоз вигваренима словами «Сине мой, понеже ши уж одроснул, та знаш уж и куриц, од нешка будземе ведно копац кукуруцу и окончовац шицки други роботи на полю, а будземе там ведно и куриц як одроснути хлоппи».

Двацетих рокох прешлого сторочя побрали ше Дюра и Ганя. Як вон од ней бул

два роки старши и глава новооснованей фамелиї, вона му од першого дня заедніцкогo живота двоела и гуторела «Ви Дюра».

Кед ше им потим народзели дзивчата, дзивчата им тиж обидвоім двоели зоз «Ви мамо» и «Ви оцц» и то теди було цалком нормалне.

З другого боку, у другей фамелиї росли два шестри, Ганча и Ильча, два роки була розлика медзи німа. Росли вони так ведно, ведно ше бавели и дзивчели. Єдного дня Ганчу спитали. Даскельо дні пред питанками їх мац вошла до хижы дзе ше уж находзела Ильча, та так Ильчи гварела «Знаш Ильчо, пришла сом ци тераз повесц же, понеже ше Ганча тераз ода, ти ю после питанкох маш ословйовац зоз «Ви нино».

Прешли питанки и Ганча пошла до нового обисца, та зоз тим доживотно постала нина не лем за других, але и за свою два роки младшу шестру Ильчу. Гоч ше и Ильча неодлуга одала и нина другим постала, Ганча за ню нина навики остала. Так то було дакеди.

Прешло од теди вельо роки и Ильчов син ше оженел и сина достал. Мацер синову, а свою супругу зохабел дома, а вон сам зоз коньми пошол парац на польо свою кукуруцу. Док вон там парал свою кукуруцу, сушедово свою окоповали. Коло ніх ше бавело їх дас шейсцрочне дзивче и цали час ословйовало родичпх зоз «Ти тато» и «Ти мамо».

Тото ше не пачело новопеченому оцови, поготов кед дзивче гварело свойому оцови хтори ю не найлепше чул, бо му у войни бул очкодовани слух од штрельби дзелох и гранатох. Вона му теди гварела «Лепше ме ту слухай, ти глухоньо єден стари».

Кед тото млади челєднік чул, а по приходу зоз поля дому о тим виприповедал и своей жени, твардо одлучел же свойо дзечи, гоч кельо их буду мац, муша так воспитац же им буду мушиц гуториц як и вони своїм родичом «Ви оцц» и «Ви мамо».

Кед дзечи гуторя родичом «Ти» гу тому могу єдного дня своїм родичом повесц и «Ти магарцу єден стари», а тото од свойого дзецка тот новопечени оцц нїяк не жадал чуц.

Кед му дзечи одросли, насправди му як оцови, а и мацери обидвойо дзечи «Ви» гуторели.

Тоти двойо дзечи кед одросли мерали як правилнейше учиц свойо дзечи гуториц родичом «Ти» чи «Ви». Гоч тим уж давно одроснутим дзecom оцц уж давно умар, а вони уж у штредніх рокох и ише вше потомкох не маю, а чечко же их и буду мац, та вироятно нігда не дознаме хтора би вариянта при тих оцових нашлїднікох превагла, «Ви» чи «Ти».

Желько Гаргаї

УЧИТЕЛЬСКЕ ПОВОЛАНЄ ЯК ГЛАВНА ПРИКМЕТА ЖИВОТА

Прешлго року зме водзели розгварку зоз учительом у пензиї и културним и друштвеним діячом Дюром Лікаром зоз Миклошевцох, тераз друкуєме конец розгварки

– Кеди сце почали писац кніжки и друковац их?

– После законченей Учительской школи 1961. року такой сом почал як дописователь сотрудзовац зоз редакцию „Руского слова“. На початку седемдзешатих рокох висти зоз Миклошевцох посилал сом и до рускей редакції Радио Нового Саду, „Новей думки“, а часто мойо статї були друковани и у „Вуковарских новинох“. И вец 1974. року Фодбалски клуб „Русин“ з Миклошевцох означовал 40 роки иснованя. Того року ми наш Союз дал видруковац першу кніжку у хторей сом здогаднул на гевти часи кед ше почало „бегац“ за лабду (1933.). Старши особи, сучашнікі тих часох, здогадли ше почекосцох итд. За другу кніжку „Спортске друштво „Русин“ Миклошевци требало чекац 30 роки. А вец, з оглядом же сом мал вельо материялу, же ми дзепоедни нашо публицисти помогли, истого року (2003.) наш Союз бул видаватель трецей моеї кніжки – „Хронїка Руснацох у Миклошевцох“. За тоту кніжку материяли сом понаходзел найвещей у Крижевскей епархиї, вец у Державним архиву Осиек, Городским музею Вуковар, „Руским слове“ и у Школскей памятниці, а досц сом того позаписовал и од найстарших жительох. Попри уж трох спомнутих кніжкох, по конец 2015. року друковани ище седем, вкупно 10: „85 роки културней діялносци у

Миклошевцох“, „155 роки школства у Миклошевцох“, „25 миклошевски блїскавки“, „Колїше ше жито класате“, „Руснаци у Горватскей“, „Жвератко нашей младосци“ и „Миклошевци под сримским небом“.

– Хтори теми сце облапели у своїх кніжкох?

– Зоз самих насловох кніжкох може ше препознац хтора тема обробена. Кніжка „Колїше ше жито класате“ пошвечена нашим вредним парастом, рекордером у продукції житаркох и статку, а у кніжки „Жвератко нашей младосци“ описани активносци и посцигнути успихи школярских секцийох: драмскей, фолклорней и литерарней за период од коло 50 роки и тото попровадзене зоз вельким числом фотографийох.

– Кельо сце рихтали Вашу остатню кніжку, фотомонографию „Миклошевци под сримским небом“ хтора ма понад 400 боки?

– Кніжка-Фотомонография „Миклошевци под сримским небом“ обраба прешлосц Миклошевцох. Текст друковани на руским и горватским язїку, а вона подзелена на два часци. У першей, у скраченей форми, описани Миклошевци од приселеня (1850.) по нешка, обичаї, живот и робота жительох, комуналне пошорене валала, спорт, традицияна култура (вира, школство и култура).

У другей часци описане кажде газ-



Любица Сабадош и Меланка Лікар, сцена зоз Одаванки

довство: квартални будинки, економски обекти, занїманє, розвој польопривредней и статкарскей продукції (од далекей прешлосци по нешка). Фотомонография ма 440 боки, а у ней обявени коло 2000 фотографий особох и обектох.

Предслово написал др сц. Филип Шкилян, висши сотруднїк Институту за мїграції и народносци Републики Горватскей, а рецензенти о. Яким Симунович, викар славонско-сримского викарияту Крижевскей епархиї и др Оксана Тимко, позарядови професор на Филозофским факултету у Загребє. Кельо требало пририхтованя же би ше видруковало таку обсяжну публикацию чежко повесц кед ше дума на час, бо позберац лебо висликовац вецей як 2 тисячи обекти и особи велька робота. Стари, позберани слики требало скенирац, обробиц и прилагодзиц одвитууюцу велькосц. З оглядом же зме не достали средства хтори нам були потребни, шицки пририхтованя поробел сом сам. Верим же би то фаховец лепше ришел, але як сом гварел, бул сом примушени. Зоз писаньом и конечним пририхтованьом за друкованє сом почал на яр 2014., а кніжка зоз друку вишла вешенї прешлого року. Значи на ней ше робело дакус меней як два роки.



Сцена зоз комедїї СОС

– Чи двоязичнось за хтору сце ше опредзелели допринесла припознаю Руснацох у швецѣ и РГ?

– Кельо двоязичнось у спомутей кнїжки допринесе лебо допринесла припознаю Руснацох у нас и у швецѣ чежко повесц, але перше одлучене хторе принесли видаватель и найблїзши сотрудники було же би текст у кнїжки бул писани на горватским и руским язика. Прецо? Прето же фотомонографию буду опатрац, читац и припадники другох народох и националних менших. Правда же фотографії сами за себе вельо гуторя, але кед су попровадзени зоз одвитующим текстом читатель достане целосну слику Руснацох у Миклошевцох, о їх обичаюх, облечиву, култури, роботи взагалї. Думам же зме посцигли тото цо видаватель и сотрудники задумали. Фотомонография ше нашла у каждом миклошевским обисцу, а и ширше, бо „пошла” на шицки боки швета.

– Кельо сце ше през активни учительски живот пошвецели очуваню руского национального скарбу?

– Думам же на тото питанє не треба одвитовац на широко. Штераецек роки сом робел як учитель, а скоро 25 роки преподавал руски язык и водзел горе спомнути секції. Шицки нашо школяре поряднє нащививовали наставу, любели участвовац у роботѣ секцийох, наступали по велїх местох, а после каждого наступу поставяли питаня: „Учитель, дзе наступае идущей недзелї?” Тримам же зоз тима словами гуторене шицко. Мойо школяре полюбели язык, писмо и културу. За прешли 40 роки зохабели глїбоки шлїди у каждой обласци на радосц и поцешене своїх найблїзших, шицких жителюх валала. Медзитим, на початку дзеведзешатих рокох вельо, барз вельо ше того пременєло. Воєни збуваня отворели боляци рани нашому образованию, вири и култури. Як час преходзел вельо ше того залїчело, але вецей не було на таким уровню як скорей. Число шко-



Сцена зоз сказки Белавя ружа за принцезу

лярох и младежи барз ше зменшало. Службуюци учительє ше намагали, але пре уж спомнути причини, а покус и пре неискуство дзепоедни секції цалком престали з роботу.

– Як видзице Руснацох на наших просторох у блїзшей и дальшей будучносци?

– Кельо Руснацох нешка жиє у Горватскей знаме. Маме и податок же ше тото число у поровнаню зоз 1991. роком скоро преполовело. Скорей даскельо роки писал сом єдну статью у хторей похасноване виречене: „Заходзи слунко над миклошевским Руснацами!” Тиж так, на вельку жалосц, може ше констатовац же ше нашо дзеци не знаю бавиц „по руски”. Хто виновати за таки стан? Одвит єдноставни. Кед ше дзепоедни родичи одрекди руского походзєня, кед дома зоз дзецима не бешедує на мацеринским язика, вец розумлїве же як тоти дзеци, а и познейше як одроснути, бешедує у дружтве без огляду же шицки походза зоз рускей фамелиї. За други валали дзе жию Руснаци точни податки не мам, але за Миклошевци таки: Пред конєц прешлого сторочя у Миклошевцох було 266 обисца у хторих дахто жил. Валал бул полни, маєт-

ни, пошорени, приклад велїм у цалей держави. Було коло 200 занятих, трактор и найпотребнейши приключни машини мало, так повесц, кажде обисце. През рок вредни миклошевски продукователє випоручели коло 10 тисячи кармени швинї и тисяч буячки и яловки. Нешка у 136 обисцох не жиє нїхто (обисца ше валяю), а у 130 блїзко 70% жию особи старши од 65 роки. Статкарство цалком препадало, а тоту нашу плодну жем обрабя лєм коло 10 парастох и „Агро-Товарник”. У шицких осем класох основней школи єст коло 20 школярох. Младежи тиж так єст мало, а векшина роботно способних напущела валал и пошла на роботу до дзепоедних європских жемох, лебо аж и преїг моря, до Канади.

Кед ше спатра лєм тоти даскельо податки, а вони подобни и по других наших валалох, приходзиме до жалосних заключеньох. И попри того же ше нашо предняки и їх институції лебо здруженя намагаю асиміляцию и неставанє руского єства застановиц, не можеме оптимистично обчековац ютрейше рано. На уровню Координації радох рускей националней меншини у Горватскей скорей даскельо роки оформена Комисия за виробок Стратегії справ хторей, кельо знам, було предложене на яки способ би требало дїйствовац на пестованю нашей традицийней култури. Покля ше сцигло у реализації запланованого не мал сом нагоду дагдзе пречитац. З другого боку, не лєм я, але и велї родителє и културни дїячє питаю ше чи єст у Горватскей при даєдней националней меншини организована наставка на мацеринским язика без найосновнейшого дидактичного материялу?

Не знам чи маме одвичательну особу хтора би могла дац одвит на тото питанє.

(конєц)

Вера Павлович



Зоз промиції кнїжки Миклошевци под сримским небом

ТРЕБА НАМ МОЛИТВЕНІК РУСКОГО ДУХА

(Остатні інтерв'ю з Мироном Жирошом)

1. Час

Кед ше авторови коло петнац обявених кніжок о Руснацох означує ювилей як цо то 80-рочниці од народзєня, йому вшеліак найвекше задовољство кед ше му з тей нагоди обяви нова кніжка. Недавно у виданю НВУ „Руске слово“ ювилантови з друку вишла кніжка *Мадярска Горніца*. То кніжка о Руснацох хтори остатні тристо роки жили на території нешкайшей сиверо-восточней Мадярскей, у местох одкаль приселєли предки веліх нешкайших Руснацох у Коцуре, Керестуре, Вербаше... Тоти нашо соплемєніки нешка уж Мадяре, правда грекокатоліки, але свой руски идентитет, свой обичаї и часточно язык памєтаю лєм старши житєлє. Як цєкол процес траєня идентитєта, по яких фазох, яки шицко историйни спокуси мал наш народ, яка його перспектива и о веліх других питаньох бєшедуєме з автором кніжки, публицистом Мироном Жирошом хтори нешка жиє у Казинцбарцики у Мадярскей, дзе з дня на дзєнь обраба назберани материяли о Горніци, жадаючи обявиц, окрем Польскей и Мадярскей Горніци, и кніжки о Словацкей и Українскей Горніци. Зок тим би заокружел свойо виглєдованє миграцийох и живота Руснацох, а источно и демистификовал поняє нашєй Горніци.

– На становиску сом же Вашо найзначнейше доприношенє Руснацом у тим же сцє реконструовали, документовали миграцийо нашого народу, же сцє позакуковали до каждого куцки дакедишней Австро-Угорскей имперії дзе єст шліду нашому народу и же сцє виглєдали цо з тима людзми нешка. Яка їх свидомосц, як цєкол процес асиміляций, кадри ишли миграций, яки були историйни околносци, чом ше то шицко случавало. Повєдзце нам, вокраци, як тот историйни процес цєкол?

– Уважуючи Києвску Рус, я нашо миграцийни початки и корєні видзим и шлідзим од Галицко-Волинського князюваня Романа Мстиславича и Данила Романовича, а то XII-XIV вєк. Галичина наша коліска. По татарским знічтожаню Києвскей Руси 1240. року, оставаю вазални князюваня. Розвило ше и змоцнєло Волинське князюванє под Романом Мстиславичом и обєдинєло ше зок Галициком и постало зок своїм Галичом и своїм престолним Крилосом фундамент нашєй рускей державносци, вири, архитєктури и култури.

За нас, и историйно Независней України, воскреснул Крилос и Галич аж у остатнім чаше. Ми ище не спознали його правдиву значносц и вредносц. Источашне не спознали зме свою и нашу руску правдиву културну, вирску и националну историйу! Жиєм з надїю же єдного дня нашо паломніки зок Львова, врацаючи ше дому, заїду и на тото найсвятше руске место и спознаю нашу културну, вирску и националну значносц и велічєносц, и прєшвєча ше, як цо ше и я прєшвєчєл же ту, на Крилосу, наша державна велічєносц з упокоєним Романом Мстиславичом и розквитом Галичини зок князом и кральвом Данилом Романовичом – Данилом Галициком.

Збудовани сакрални и граждєнски будови: Успенски собор, чийо фундаменти зрозмири (32,5 x 37,5 м) лєм метєр и пол по ширини и длужини менши од найвєкшого києвского храму Святєй Софії, цєрква Успєния Прєсвятєй Богородици и цєрква Родзєства Христового... Ту и

храм Святєго Пантєлєймона, костєл Кармєлитох у Большивцох, Галичина могила, Чудотворна икона Мацєри Божєй Крилоскей, Митрополитска палата, Галицки замок, Княжа криница, музеї – Истории Давного Галича, Караїмскей историйи и култури и Народней архитєктури и побуту Прикарпатя. Спрам своєй импозантносци значни Мост на рику Днієстер, Памятнік кральови Данилови Галицкому, а по своєй грандиозносци, як символни знак вичносци на ище видлївих жємних охрєнєбних гацох спина ше до неба Памятнік-символ Галича – „Мєч и рало“... Мєч заджобнути до жєми символизує закончєнє войнох, а рало – спокійну роботу хлєборобох! Два символи – мир у власним домє, мирне стварянє жємних благох и защита шлєбодного розвою! Тоти збудовани сакрални и памятни обєкти прєдставяю нашо вирске и културнє жридло и тєрашнього нашого вирского и национального иснованя.

Зок 1340. роком, „сєзлє“ нашо Галицко-волинське кральюванє. Зявєли ше зложєнши сушєднє народи, одняли руску жєм, але не покорєли народ и не знічтожєли його руски славянски дух. Прє наступни польски феудални и вирски гнєбєня, охабяючи свою Галичину єдно число руского народу ше удомйовало до Карпатох, же би поступнє охрєнююци сєбє спущєвали ше и на южни бок Карпатох. У чаше войованя за галицку жєм Полякох и Мадярох, приходзєло и до оргєнованих присєльованьох до пространства нешкайшого мадярского Черєхату, Балатону (Тиханю), Токаю, цо шведочи Анонимус, як и прєсєльованя князя Федора Корятовича зок Подоля до Закарпатя – Мукачєва и вєцєй стотки околних валалох.

Наша Галичина з Волиньом була своєрєдне роздражє латинскей и православней вири. Латинє (римокатоліки) сцєли християнизованє поганох (православних), за цо их тримали. Та и тото духовнє „прєкрєсцованє“ бул мотив же наш руски народ сцєкал од латинскей нерозумуючєй вири. Уж зок XVI сторочом приходзи до Реформаций, правдивого охабяня латинскей вири и слабєня католицкєй цєркви як найвєкшого феудального пана. З Реформацию газдовски и вирски ослабєла латинска цєрква, але єй як веліки неприятель остала православна цєрква зок своїма вирнима и маєтним пространством, як будуцима материялними приходами. Пошлїдок тих вирских зражєньох витворєнє обєдиньованє католицкох и православних Русинох зок стваряньом Брєстовскей униї 1596. и Ужгородскей униї 1646. року. Витворєнє часточнє обєдиньованє давного розколу заходного и восточного християнства, з двояку надїю Латинох же на тот спосєб швидко знічтожа поганох и завєжню їх вирних и жємнє пространство и з надїю православних же чувєючи свой восточни обряд, священїцки статус и право на вибор свойого єпископа – зачувєю и свой народ од национального щєзованя.

Обновєна латинизация, як борба процив реформаций, источашнє була унапрямена и на унятах, о чим детально информовал Мукачєвски єпископ Андрий Бачински царицу Марію Терезию, чийо закладанє при Ватикану оможлївєло вєкшу вирску шлєбоду грекокатоліком як на Закарпатю, так и нам зок снованьом Крижєвского владичєства и Осєцкогo викариятю. Шицки тоти вирски борби на Закарпатю були у чаше крєвних войнох мєдзи габзбургским кральвом и мадярским турским вазалним єрдєльским князям за мадярски трон (прєстол), без огляду же стрєдня Мадярска од 1526. року у составе Турскей. На рускей жєми,

од Попраду по рику Уж пановали Габзбурги и їм поддани Другєти як прихильніки австрийского цара. У Трансильванії мадярски вазални турски князєвє дзвигали повстаня и войовали за мадярське националнє шлєбодзєнє од Габзбургох. Остатнє такє повстанє дзвигли руски/русински сєлянє 1703. року борячи ше процив материяльного и духовного гнєбєня мадярскей шлєхти. Поволали и привєдлєли з Польскей Ферєнца II Ракоция за вождєа свойого повстаня. Успішно ше з нїм Куруци борєли процив Лабанцох (Австриякох), алє кед их Ферєнц II Ракоци як вождє зрадзєл 1708. року, виявєючи же ше бори за власцє мадярских панох, Русини похєпєли же су спрєвєднути и сцєкали зок войска. Як награду за свою чєсну борбу прє обєчану шлєбоду и вишлєбодзєнє од гнєбєня (експлоатованя) мадярских панох – Ферєнц II Ракоци у вєкших местох Горніци дал направиц шибєніци (вишадла), на котрих влєпени сцєкнути воцїци були смєртно каранє.

Шицки спомнути газдовски, воєни и вирски обєставини у Галичині, та и забєранє рускей жєми з боку Мадярох, Полякох и Литванцох, вєкшє феудалнє гнєбєнє и вирски войни спричинєли и прєсєльованє єднєй частци житєльства. Присєлюю ше Русини до ричних карпатских долинох, населюю вшє глїбшє до горох, та аж и прєходзє на їх южни бок и послє ошлєбодзєня Мадярскей од Туркох, населюю єй дакедишнї пространства Спишу, Шаришу, Абаю, Земплину, Саболчу, Боршоду. У Боршоду, наприклад, Мучєнь населєни 1697. року зок житєльями Дивєню (Гємєрскєй жупи), алє як указую историйни жридла, прєсєленє житєльства похєдзи зок ище сивєрнейших местох Спишу и других местох нешкайшей Словацкей. Напрям прєсєльованя сивєр-юг, а широке пространство од Кракова прєйг Санока, Бардєйова, Вайдчєку и з другого боку Ужу, Серєднього, Мукачєва, Вайдчєчки, Токаю, Бовчу, Черєхату, Мишколцу, Вєлького и Малого Кароля, Буду и з Макова до Кули, Керестура, Вербасу... Тото сєлєнє и прєсєльованє тирвало вєцєй як осємсто роки, рахуючи и прєсєльованя з часу кєд Галичина єдєн час була под мадярску власцу. Єдна мала громадка присєленого житєльства зок широкого пространства (од вшадзи) обєдинєла ше на пустари Вєльки Керєстур и постала „отєчєство“ будучим Руснацом у Бачкей, Сримє и Славонї. (Приложєни карти то найлєпшє илюструє.)

...Прєдлужи ше...

Интервю вєдзєл Микола Шантєа.

Интервю обявєни у часопису „Швєтлосц“ (Нови Сад), числє 4, 2016. року, а з дошлєбодзєньом рєдакторє Миколи Цапа, у прєдлужєньох го будзємє обявлюємо у Новєй думкє
Пририхтала Агнєтка Балатинац

О нас як окремним национу, охабєним або висєлєним звонка держави матки, або звонка найвєкшєй громади свойого народу, а под цудзїма панам, не старал ше нїкто. Напроцив, знічтожєвали нас нови пановє. Нашо страданє и щєзованє почина послє Татарскєй навали 1240. року або конкретнє послє сто рокох кєд 1340. року скапало нашо князюванє и кральюванє Галицко-Волинска держава. Нашу спокійничну жєм завжалє Литванци, Поляки и Мадяре. На нашєй жєми стваряли свойо кральюванє и царствє, а прєйг Латинскей цєркви наш православни (погански) народ намагали ше култивованє, притулїц гу сєбє и завжату жєм вично затримац як свою.

ZAŠTO LJUDI POMAŽU?

U prošlom broju govorili smo o tome zašto ljudi pomažu jedni drugima i kome će češće priskočiti u pomoć. No, osim motiva pomaganja, naših osobina i sklonosti i karakteristika onih kojima pomažemo, na našu spremnost za pomaganje utječe i situacija u kojoj se nalazimo. Danas će biti riječi o tome u kojim ćemo situacijama biti spremni pomoći te što je volontiranje i koje su njegove dobrobiti.

Kada ćemo pomoći?

Kako bismo bili sigurniji u to hoće li neka osoba pomoći, moramo poznavati situaciju. Potrebno je znati u kakvoj se sredini događa nesreća, koliko ima ljudi koji vide da se nešto događa, u kakvoj je vezi osoba koja treba pomoć s potencijalnim pomagačem i u kakvom je raspoloženju pomagač.

Kako sredina utječe na pomaganje? Ako se nesreća dogodi u malom mjestu, vjerojatnost da će pomoć biti pružena veća je nego u velikom gradu. Jedno je objašnjenje da su stanovnici malih sredina možda altruističniji po prirodi (altruizam je, kako smo u prošlom prilogu rekli, briga za drugoga bez očekivanja koristi za sebe). Drugo moguće objašnjenje je da je u manjim sredinama veći osjećaj zajedništva i povezanosti, čega u gradovima nema. Zbog toga što u gradovima veliki broj ljudi živi na manjem prostoru, svatko od njih drži se za sebe kako bi izbjegao preplavlivanje od strane okoline.

Druga važna stvar koja određuje hoćemo li pomoći trenutačna je situacija i drugi ljudi u našoj blizini. Naime, ukoliko hodamo ulicom i žuri nam se, teško da ćemo primijetiti da se blizu nas netko spotaknuo i pao. Dakle, moramo primijetiti da se nešto dogodilo. Zatim događaj moramo protumačiti kao nesreću. Ako procijenimo da je osoba koja se spotaknula u alkoholiziranom stanju, nećemo joj biti skloni pomoći. U ovakvim situacijama može doći i do inhibicije uslijed nazočnosti drugih. Drugim riječima, ako nitko drugi ne djeluje zabrinuto i ignorira događaj, pretpostavit ćemo da je sve u redu. Ako smo događaj protumačili kao nesreću, moramo preuzeti odgovornost za pomaganje. Za preuzimanje odgovornosti važno je koliko ima drugih sudionika događaja. Što je više sudionika – promatrača, osjećaj odgovornosti se smanjuje. To se događa

zbog toga što svatko pretpostavlja da će netko drugi priskočiti u pomoć te stoga on ne mora. Ovaj se fenomen zove difuzija odgovornosti. To znači da ako padnete u nesvijest na prepunom trgu, manja je vjerojatnost da će vam netko pomoći nego ako se na trgu nalazi jedna do dvije osobe u vašoj blizini. Ako osoba preuzme odgovornost, mora znati kako pomoći. Ako ne zna, pomoć neće pružiti. Također, ukoliko bi pomaganje značilo ugrožavanje vlastitog života ili ako je ulaganje preveliko, pomoć vjerojatno neće biti pružena.

Kako raspoloženje utječe na pomaganje? Općenito, više pomažemo kad smo dobro raspoloženi. Nekoliko je razloga za to: kad smo dobro raspoloženi, gledamo svjetliju stranu života te smo skloni vidjeti i dobru stranu ljudi. Nadalje, pomaganjem drugima održavamo vlastito dobro raspoloženje jer znamo da činimo dobro. Nekad pomažemo i kad smo loše raspoloženi jer nam to pomaže da se bolje osjećamo.

Dosad smo govorili samo o karakteristikama pomagača i o situaciji u kojoj se pomaganje događa. No, što je s primateljima pomoći? Iako mislimo da je svatko kome se pomogne sretan zbog toga, primanje pomoći može dovesti do stresa i pada samopoštovanja. Lakše nam je tražiti pomoć od ljudi koji nam nisu slični jer ako su nam oni koji nam pomažu slični, imamo osjećaj da je problem u nama, a ne u situaciji u kojoj smo se našli.

Volontiranje

Mnoge udruge, ustanove, vjerske i druge organizacije u svom se radu oslanjaju na pomoć volontera. Volonteri su često ključni za uspjeh u organizaciji događaja kao što su Olimpijske igre, u radnim akcijama kao što je gašenje požara, u kriznim situacijama poput poplave u Posavini ili nedavne epidemije ebrole u Africi. Da nije bilo zdravstvenih radnika voljnih oputovati u Afriku i volontirati kroz organizaciju Liječnici bez granica, epidemija ebrole ostavila bi puno teže posljedice na stanovništvo Afrike, ali i na cijeli svijet. Tko su volonteri, što je volontiranje i zašto ljudi volontiraju?

Volontiranje se definira kao dobrovoljno ulaganje osobnog vremena, truda, znanja i vještina kojima se obavljaju usluge ili aktivnosti za dobrobit druge osobe ili

za opću dobrobit, bez očekivanja novčane nagrade ili druge imovinske koristi. Prema tome, osnovne značajke volontiranja su: dobrovoljnost (rad se obavlja bez prisile), neplaćenost (ne radi se iz želje za zaradom) te solidarnost (suosjećanje prema drugom). Volontiranje se odvija u organiziranom okruženju – u nevladinim udrugama, javnim ustanovama te manje ili više organiziranim neformalnim skupinama.

Što ljude motivira na volontiranje? Jedan od motiva čisti je altruizam, odnosno briga za dobrobit drugih ljudi i društva. Volontiranje može biti i prilika za učenje, vježbanje i primjenu vještina i sposobnosti kao i korak u razvoju karijere (može se shvatiti kao radno iskustvo osobe). Pojedince na volontiranje mogu potaknuti i očekivanja okoline, npr. potreba za pomoći susjedima ili starijim osobama u društvu. Volontiranje može ublažiti negativne osjećaje (osjećaj krivnje, tuge, bijeg od vlastitih problema) ili pak potaknuti razvoj samopoštovanja i povjerenja u sebe. Pojedinci mogu volontirati i iz vjerskih razloga (duhovna obveza, približavanje Bogu), radi širenja vlastite mreže poznanstava, sklapanja novih prijateljstava te radi osobnog zadovoljstva. Mladima i nezaposlenima volontiranje pomaže da razviju ili usavrše određene vještine i steknu samopouzdanje kako bi bili spremni za raznolike mogućnosti zaposlenja. Stariji ljudi kroz volontiranje ostaju aktivni, doprinose zajedničkom dobru i osjećaju da su njihove vještine još uvijek dragocjene. Kroz volontiranje razvijaju se komunikacijske i organizacijske vještine, proširuju socijalni krugovi i često dobiva mogućnost za plaćene poslove u budućnosti. Dakle, volontiranje ne doprinosi samo kvaliteti života onih kojima se pomaže, nego koristi i pojedincima koji volontiraju. Solidarnost i pomaganje drugima vrijednosti su koje su danas pomalo zanemarene, a potrebno ih je njegovati od najranije dobi. Misija volonterskih centara i crkvenih organizacija upravo je promoviranje i širenje tih vrijednosti. No, svatko od nas također treba uložiti trud i vrijeme kako bi obratio pozornost i na potrebe drugih. Pomaganjem i volontiranjem osjećat ćemo se zadovoljnije i samouvjerenije te korisnije kao članovi zajednice u kojoj živimo.

Helena Timko, mag. psych.

МИКЛОШЕВСКИ ШПАРГЛИ

Сучасна польопривреда у наших краях вельо ше розликує од дакедишней. Несигурносц природних условийох и тарговища вше частейше спонука наших парастох розпатрац други можлівосци и култури котри нашим предком були непознати. Єдна од ніх аспарагус лебо шпаргла.

Аспарагус длугорочна рошліна котра характеристична за приморски краї дзе рошне у дзивини. Понеже потреба тарговища за шпарглами вельо векша, а и за неовласцене оберанє дзивих шпарглох у Горватскей исную кари и до седем тисячи куни, велі ше одлучую за їх хованє. Познати факт же Славонци у сезони масовно одходзели до Немецкей оберац шпаргли, а иду и нешка. Дасдни з ніх надумали тоту рошліну посадзиц на плодней жеми своїх крайох дзе потераз росли кукурица и жито. Випахло же приморска рошліна добре рошне и у континенталних крайох. Вецей як дзешец роки шпаргли ше успишно садза у Славонії, а з каждым роком вше вецей людзох тоту рошліну садза за комерциялни чи власни потреби. Розликую ше два файти шпарглох, біла и желєна. У Европи ше вецей цені біла, гоч желєна ма векшу нутритивну вредносц.

Од тей єшені за хованє тей за нас єгзотичней рошліни одлучела ше и фамелия Андрияни и Витомира Чордашових зоз Миклошевцох. Андрияна о шпарглох вецей дознала док єден час робела у ресторану у Немецкей, а потим видзела посадзени шпаргли и у Горватскей:

- У Немецкей єдла зоз шпарглами досц гледани. Вони сами по себе не маю дяки окреми смак, алє погледую додатково присмачки. Барз су поживни и диєтални, окреме добри за диябетичарох. Як шпаргли рошню перши раз сом видзела у єдней пайташки зоз Мирковцох котра их посадзела за своєю потреби, алє зоз часом помали их почала и предавац у валалє и на пияцу. Вше векши интерес за шпаргли, муштерії ше може найсц, а укладаня не таки вельки. Прето, попри другей желєняви у загради, надумали зме посадзиц и шпаргли.

Потребну інформацію Чордашово нашли и на интернету. Порихтали не вельки фалат жеми, добре ю розмелчели, погноєли и вєшені под фолию пошали наше желєних шпарглох котре купели у польоділскей апатики.

- Под фолию зме го так тримали цалу жиму и дас пред першим шнігом отво-



рели. Кед не знаш цо це чека, вец ци и кус чудне, - гутори Андрияна. И тота пресада була ми чудна, висока и ценка як игли. А потим поживкла и осушела ше. Пайташка ми совитовала шицко то одрезац по жем и охабиц по яр. На яр пресада знова виросла, та зме ю пресадзели на меншу поверхносц до



загради, дзе мам коло пейцсто дваецц гнізда. За тераз мушиме причекац рок чи два, кед же робота руши добре, будземе ше и преширйовац.

Перши рок шпаргли ище барз ценки и не може ше их оберац. Прави род почина други лебо треци рок кед рошліна змоцнеє и загрубне. Шпаргли ше обераяу кед су длугоки дас 20 цм, у маю и юнию, два раз на дзєнь, рано и предвечаром.

Шпаргла длугорочна рошліна зоз животним виком и прейг 15 роки. Под час невидгодних природних условийох одруци над'жемну часц и почне мировац. Люби воду, прето добре родзи у дижджовних рокох, а под час вельких летних горучавох муши ше добре залівац. Чордашово по концу загради маю акумулацияне озеро, зоз котрого воду хасную за заліванє младнікох. Рошліни добре напредую и нароч ше може обчековац перши урожай.

- Прешвечела сом ше же наше людзе мало знаю о шпарглох, алє велі бию сцели покоштовац. У кухні часто рихтам єдла зоз шпарглами, кладзем их до юшки, папригашу, зоз ризкашу лебо дакус запечеме на роштилю. Знам же у винковским краю єст вецей продуковательох шпарглох, медзи німа и даскельо озбільнейших котри шпаргли пласирую на велько у Горватскей и у Немецкей. Однедавна маю и своєю здруженє, цо значи же продукованє тей рошліни ма будучносц. Дараз наше людзе ишли до Немецкей оберац шпаргли, хто зна, можебуц дараз и Немци приду оберац наше, - франтує Андрияна. - На пияцу звязка шпарглох кошта 25 куни. За тераз ище не рахуєм на заробок, алє сом оптимистична и наздавам ше же ше єдного дня и мойо шпаргли буду предавац.

Тим хтори любя робиц на жеми лебо жию од ней, Андрияна совитує дакус експериментовац, пробовац садзиц дацо нове, не бац ше пременкох, бо ше нігда не зна док ше не пробує. У єй загради попри традицийних културох рошню и джумбир и канадска цибуля, а тей яри Чордашово надумали посадзиц ище єдну за нас єгзотичну рошліну, а то батат. Алє, як скромно гвари Андриянов супруг Витомир, тота приповедка муши ище кус причекац до першого роду. Та, обчекуюци резултати їх роботи, фамелиї Чордашових и шицким котри робя на жеми жадаме красну хвилю и добри урожай.

Леся Мудри

ВЕЛЬКА НОЦ У ЖИВОЦЕ РУСКОГО ВАЛАЛУ

Лазарова субота нас увела до часу Велького тижня и до швета над шветама воскресения Христового, Велькей ноци. Руснак од свойого доселеня вше покладал на виру. Приходзаци на тоти простори и снуюци свойо валали у котрих жил и концентровал ше, намагал ше зоз шицку свою моцу збудовац церкву и засновац парохию у котрей будзе витворйовац свойо вирски потреби. През шицки тоти уж вецей як 200 роки жиючи у розличних дружтвених ушореньох, од котрих даєдно було прихильне церкви и християнскому способу живота Руснака, а даєдно не, Руснак заш лем зачувал виру своїх оцох, дідох и бабох, як и традицию вирских звичайох котри маю свою красу, але и єден су од значних елементох национального идентитету Руснака.

Нови часи и 21. столітіє у велькей мири звездли тото найвекше християнске швето як и векшину шветох на, як би ше модерно поведло, конзумеризем. Тарговински центри полни заячкох и ваїчкох зоз пластики або чоколади, колачох и веліх других єдлох и лакоткох котри под час того швета костираме. Часи седемдзешатих и осемдзешатих рокох прешлого столітія мали єдну цалком иншаку димензию того швета. Гоч зме жили у системи котра не сцела мац ніякей вязи зоз християнским способом живота, Велька ноц у живоце Руснацох у валалох у котрих жили мала вельке значенє, як у духовним так и у вонкашніх видлівих звичайох преїгхторих видно же ше одредзене обисце, односно фамелия рихта гу тому швету. Дакедишні пририхтованя мали свой окреми смисел и шор. Окреме ше радовали дзеци бо на 2-3 тижні пред шветом кажда мац свойо дзеци водзела до варошу най их пооблека до нових шматох, а потим шлідзело пораєне обисца, билеє муροх од драги и у

дворе, райбанє, ометанє и шицки други роботи коло обисца же би шицко було чисте и пошорене.

Вирска часц розпочинала зоз Лазарову суботу, вечар кед ше на вечаршим богослуженю ошвецели багнітки котри достали гевти цо були у церкви, а вец ютре на Квитну недзелю у раншей дзецинскей Служби достали их дзеци, а вец шицки други на велькей Служби Божей. Багнітка кед ше принєсла дому, кладла ше за образ, а вец по Велькей ноци однєсла би ше на пойд и положила за рог же би цали рок чувала обисце. Векшина вирних старала ше висповедац ше за тоту вельке швето же би окончили свою християнску длужносц и були порихтани дочекац Вельку ноц. У самимим вельким тижню интензитет богослуженьох бул векши, а и роботи у обисцу було вше вецей. На Вельки штварток ше пекло колача, а вец вечар ишло до церкви, читало ше страсти, вязало ше штранги на дзвонох, та дзвони не дзвонели по недзелю рано кед ше у пейц годзин рано служела Воскресна утриня, як нам дзецом толковали баби котри участвовали на шицких тих богослуженьох.

Вельки пияток бул дзень Христового хованя, а тота подія збувала ше на три годзин пополадню и була окреме интересантна за нас дзеци. Зоз плащаніцу, котру носели штирме хлопи, обиходзело ше коло церкви, а ми дзеци мали задаток ношиц церньову коруну, млаток, кліщи, гвозди. На концу, кед ше вошло до церкви, священік положел плащаніцу до гроба котрого жени пред тим порихтали и оквицели. Дома у обисцу тот дзень бул строги пост, а найважнейша работа було фарбенє и писанє писанкох. Тот вечар и всоботу цали дзень и вечар у церкви ше вше находзели 7-8 жени котри ше моделели при гробе, єдни одходзели, а други приходзели затримуюци ше

одредзени час. Тот час по Воскресну утриню док дзвони не дзвоня место нїх ше шкерепаддало, бо то час жалосци док Исусово цело у гробе.

Субота у обисцу тиж була интересантна, варело ше шунку, колбасу, вайца и сирец, пекло ше паску. Внєдзелю рано посклададо ше кошарку котру ше носело до Велькей Служби на пошвецанє. Окреме тота подія була святочна и интересантна кед була красна хвиля, бо ше збувала у церковней порти, а и кед така красна хвиля назберало ше и вельо народу. Нас дзецох тиж було вельке число поприбераних и пооблеканих до нових шматох старши цискали напредок же най и ми будземе пошвецени, а ми лем чекали най цо скорей придзе конєц же бизме од нинох, кумох и других блізших родзинох достали дарунки.

Пондзелок бул резервовани за облїванє дзивкох. Було ту вецей групи младших, а вец и старших леґиньох котри ходзели облївац на кочох през цали валал. Дзивком ше вше якошик удало порадиц и ютредзень врациц леґиньом за вчерайше облїванє.

Здогадуюци ше тих подійох не жаданє ми обвиніц нешкайши модерни часи и повесц же того шицкого нешка нет и же ше страцело, нестало, але ме преганя якашик сумня, мам упечаток же то нешка шицко так пре шор, без гевтей веселосци и радосци у шерцу, як дзецох, так и нас старших, а можебуц то и ми сами вецей не таки. Прегажел нас на якишик свой способ тот модерни капитализем, беганє за заробком и животну еґзистенцию, страх од того чи наютре будземе мац роботу чи не, та вец и гевта дакедишня радосц у обчєкованю того найвекшого християнського швета Велькей ноци не бовчи у нас як у тедишніх часох.

Томислав Рац

26. Спортски бависка Яша Баков - турнир у кошарки 3 x 3 НА ПЕРШИМ ОСТАТНІ

Спортисти зоз Петровцох своєю участвоване на тогорочних 26. Спортских бавискох Яши Бакова почали 26. марца на турниру у кошарки 3 на 3 хтори отримани у Дюрдьове. И прешли як єдино и могли прејсц - були остатні у конкуренції 8 екипох. Пласман реални бо петровска екипа зоз двома бавячами на половки шестей и єдним на половки штвартей децениї живота була прешвечліво найстарша на турниру, наступели без резервного бавяча, цо пришло окреме до вираженя при концу турнира кед обачліво хибело кондиції. Тото розумлівше кед ше ма у оглядзе же на турниру мушели одбавиц аж 5 змаганя по 15 минути, 3 у групи и на 2 за пласман. И шицки заслужено страцели, а як интересантносц, не и як оправдане, треба повесц



же були у групи зоз двома першопласованима екипами на турниру.

КОНЕЧНИ ПЛАСМАН

1. КУД Тарас Шевченко I (Дюрдьов)
2. ПАПИВИНГ (Вербас)
3. КУД Тарас Шевченко II (Дюрдьов)

НАЯВА ЗБУВАНЬОХ

Дзень националних меншинох Вуковарско-сримскей жупанії

У организациї Координації Радох и Представительоох националних меншинох Вуковарско-сримскей жупанії 14.05.2017. року отримала ше Дзень националних меншинох Вуковарско-сримскей жупанії. Манифестация ше отримала у Боботи, а домашні того року сербска национална меншина. Руску националну меншину представи КУД «Яким Говля» зоз Миклошевцох.

Дзень Руснацох Републики Горватскей

У организациї Координації рускей националней меншини Републики Горватскей, 27.05.2017. року, у Городским музею Вуковар, отримала ше Шветочна академия з нагоди означованя Дня Руснацох Републики Горватскей.

Рутенияда

У организациї Координації рускей националней меншини Републики Горватскей, 17.06.2017. року, у Петровцох ше отримала Рутенияда, змагане дзецох у старих руских бавискох.

Марияна Джуджар



44. ПЕТРОВСКИ ДЗВОН

Централна манифестация култури Русинох у Републики Горватскей, 44. по шоре «Петровски дзвон», отримала ше од 02. по 04. юний 2017. року у Петровцох.

Покровитель 44-го «Петровского дзвону» Совит за национални меншини Републики Горватскей, а организатор Союз Русинох Републики Горватскей Вуковар и КУД «Яким Гарди» Петровци. У рамикох манифестаций означа ше и:

- 90. рочніца од народзенья учительки Вири Гудаковей
- 240. роки од снованя Крижевскей епархии
- 40. роки од шмерци др Федора Лабоса

Окрем рочніцох буду представени видана кніжкох Союзу Русинох РГ и вистави малюнокх у Етнографскей збирки.

У культурней програми отримала ше нашо манифестаций:

- Звичай Рубаня майского древа
- Смотра музичней и фолклорней творчосци дзецох «Петровски дзвончок 2017»
- Смотра музичней и фолклорней творчосци Русинох Републики Горватскей «Петровски дзвон 2017»
- Презентоване рускей народней писни зоз воокалнима солистами и дуетами

Организациони одбор

PREDSJEDNICI UDRUGA SAVEZA RUSINA RH 2017.

Predsjednica Saveza

Dubravka Rašljanin
31000 Osijek, Banjalučka 1
dubravkar414@gmail.com
dubravka.rasljanin@konzum.hr

Animator kulture i tajnik Saveza

Zvonko Kostelnik
Vijeća Europe 93
32000 Vukovar
savezrusina@gmail.com
zvonko.kostelnik@vu.t-com.hr

Podpredsjednik Saveza

Vlado Rusin
Vijeća Europe
32000 Vukovar
kudosifkostelnik@gmail.com

Predsjednik KUD-a

Željko Kostelnik
J.B. Jelačića 50 A
32229 Petrovci
kud.joakim.hardi.petrovci@vu.t-com.hr

Predsjednik KUD-a

Melanija Pap
Kanovečka 5
32100 Vinkovci
papnikol5@gmail.com

Predsjednik KUD-a

Slavko Ždinjak
Rusinska 14
Mikluševci
32238 Čakovci
kudjoakimgovlja1950@net.hr

Predsjednik KUD-a

Vladimir Prović
Branka Laginje 39
51211 Matulji
vladimir.provic@gmail.com

Predsjednica Savjeta Nove Dumke

Dr.sc. Oksana Timko Đitko
Daruvarska 7
10000 Zagreb
oksana.timko-djitko@zg.t-com.hr

Predsjednik KUD-a

KD Rusina Cvelferije
Zvonko Hrubenja
Vladimira Nazora 30
32261 Rajevo Selo
hrubenjazvonko@yahoo.com

Predsjednica KPD-a Rusinka i Rusin Zagreb

Olenka Gršković
Vlade Gotovca 19
10000 Zagreb
olenka.grskovic@gmail.com

Predsjednik KUD-a Osif Kostelnik Vukovar

Vlado Rusin
Vijeća Europe
32000 Vukovar
rusinvlado@gmail.com
kudosifkostelnik@gmail.com

Predsjednik Društva Rusina i Ukrajinaca

„Kaljina“ Rijeka
Boris Denisjuk
Drage Gerwaisa 13
51000 Rijeka
kaljina_rijeka@yahoo.com

Predsjednica KUD-a Rusina Osijek

Tatjana Mikloš
Trg Slobode 9
31000 Osijek
kud.rusina.osijek@gmail.com

МУЛТИКУЛТУРАЛНИ МОЗАЇК У ВУКОВАРЕ

У Городскеј библиотеци Вуковар у рамикох нового програмског циклуса под назву “Мултикултурални мозаїк”, штварток 20. априла того року представело ше КУД “Осиф Костелник” зоз Вуковару. “Мултикултурални мозаїк” ма за циљ зазберованє и представяне припаднікох националних меншинох Городу Вуковару, а през їх културне дійствованє.

На самим початку шицких присутних привитала директорка Городскеј библиотеки, Елена Мишкич. Потим слово вжал председатель КУД “Осиф Костелник” Владо Русин и привитал визначних госцох: Даворку Крайнович Налетилич, спред Городу Вуковару, Звонка Костелника, члена Совету за национални меншини Републики Горватскеј, Агнетку Балатинац, Представительку рускеј националней меншини Городу Осиєку, Йозу Михалева, директора ОШ “Антуна Бауера” (у Вуковаре єдина школа у хторей ше виучує мацерински, руски язик) и о. Олега Закалюка, пароха райовоселског.

З тей нагоди Мария Закалюк пречитала пригодни реферат о КУД “Осиф Костелник” хтори написала Любица Гаргај.

Руснаци хтори ше зазберу у КУД “Осиф Костелник” предтсавели ше зоз пригодну виставу и кнїжовно-музич-



Клара Миклош



Кристијан Миклош



Наталија Барна



Звонимир Барна

ну програму хтора почала на 18,00 годзин. Так були виложени вецей файти руских виданьох и рижни часци народног облечива. У програми наступел мишани хор зоз двома шпиванками и солисти Клара и Кристијан Миклош, кажде зоз єдну писню, а шицко провадзене зоз оркестром подпомогнутим з гудацми з Райовог Села. За тоту нагоду их порихтали Мария Закалюк и Владо Русин. Читани и стихи вуковарских руских поетох. Любица Гаргај и Звонимир Барна сами пречитали своје стицки, а писні Меланії Пап пречитала Наталија Барна. На концу програми наступели госци, члени музичней секції КУД Руснацох Цвелферії зоз Райовог Села. Под цали час програми на муре була проєктowana презентация фотографийох хтори настали од снованя Дружтва 1968. року та по нешкайши дні. После удатней програми шицки поволани на банкет. На заєдніцким столу послужени традиційни руски едла. **Любица Гаргај**



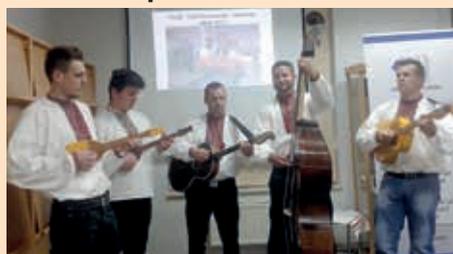
Мария Закалюк



Любица Гаргај



Мишани хор



Тамбурови оркестер



Хор



Вистава



Публика



J. A. ...